

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**Кафедра кримінального права та кримінології факультету підготовки
фахівців для органів досудового розслідування**

**Навчально-методичні матеріали
з самостійної роботи щодо навчальної дисципліни: «Кримінологія та
профілактика злочинів»
для здобувачів вищої освіти
галузь знань 26 цивільна безпека
спеціальність 262 Правоохоронна діяльність
Факультет № 1 Навчально-наукового інституту права та кібербезпеки**

Одеса 2020 рік

Зміст

Кримінологія та профілактика злочинів є однією з профільюючих дисциплін, яка викладається у вищих юридичних навчальних закладах України. Кримінологія як відносно молода наука про злочинність та засоби боротьби з нею перебуває у постійному розвитку, розширюється коло її інтересів. Нині предмет навчальної дисципліни охоплює сферу передкримінальної і кримінальної поведінки, а також кримінологічні аспекти. Удосконалюються методи кримінологічних досліджень та понятійний апарат цієї науки, посилюються її зв'язки з іншими галузями знань.

Вивчення кримінології та профілактики злочинів є важливою складовою професійної підготовки не тільки юристів, а й педагогів, психологів, економістів, соціологів та інших фахівців. Без кримінологічних знань не можуть обійтися працівники системи правоохоронних органів, особливо Національної поліції, суду, прокуратури, установ виконання покарань. Адже вони перебувають на передньому краї протидії злочинності та злочинцями, мають збирати, аналізувати й узагальнювати інформацію про рівень, структуру, динаміку, детермінацію і тенденції розвитку цього антисуспільного явища.

Без уміння оперувати сучасними кримінологічними знаннями не можливо розробляти і здійснювати адекватні злочинності заходи протидії їй, творчо використовувати позитивний досвід у цій справі зарубіжних країн, їх внутрішні та міжнародно-правові акти щодо боротьби зі злочинністю, враховуючи її транснаціональний характер.

Суттєві зміни соціально-економічних умов призвели до зруйнування старої системи профілактики злочинів та становлення нових підходів до запобігання їм. Змінилася кримінологічна характеристика злочинності, особливо її детермінанти та криміногенні фактори, що формують особу злочинця. Усе це знайшло своє відображення при розкритті тієї чи іншої теми.

Таким чином, система курсу включає в себе загальну кримінологію (Загальна частина) та приватні кримінологічні теорії профілактики злочинності (Особлива частина). Конкретні кримінологічні дослідження здійснюються в рамках приватних кримінологічних теорій. Водночас у вітчизняній кримінології стали розвиватися регіональні дослідження, що стосуються молодіжної та жіночої злочинності, організованої та професійної злочинності, віктимологічної профілактики тощо.

Самостійна робота. Успіх в оволодінні знаннями залежить від рівня організації самостійної роботи. Основними завданнями самостійної роботи під керівництвом викладачів є: формування знань, вмінь і навичок самостійного пошуку й опрацювання наукової, науково-методичної літератури та нормативних актів з основних питань теми; вивчення і закріплення знань з питань теми; підготовка до семінарських занять. У зв'язку з цим особливого значення набуває уміння працювати з друкованими джерелами, яке передбачає вдумливе та уважне читання текстів, а також їх глибокий аналіз. Важливо виявити основні положення кримінологічних досліджень, головну думку автора, хід його роздумів, зіставити прочитане з питаннями теми. У разі, якщо окреме питання відображено чи

викладено у джерелах, які вивчаються, неповно, доцільно звернутися до інших рекомендованих літературних джерел, а за необхідності отримати консультацію у викладача.

Рекомендації по підготовці самостійної роботи

Тема 1: Поняття, предмет, методи і система кримінології та профілактики злочинів

Щоб мати правильне уявлення про кримінологічну науку, треба виходити з наявності двох основних напрямів протидії злочинам: кримінально-правового (“репресивного”) і, власне, кримінологічного (профілактичного). Зміст останнього напряму, його відмінність від кримінально-правового, визначає суть і зміст кримінології та профілактики злочинів як наукової основи. При визначенні поняття кримінології та профілактики злочинів не варто обмежуватися описом досліджуваного нею предмета, потрібно також виділити ті закономірності, розкриття яких складає головний зміст цієї галузі знань.

Розкриваючи її предмет, поряд з основними його елементами (злочинність, причини та умови злочинності, особа злочинця, запобігання злочинів) важливо також мати на увазі й інші питання, що досліджуються кримінологією у взаємозв’язку з проблемами, які складають основний зміст її предмета (історія кримінологічної науки, методика кримінологічних досліджень, прогнозування злочинності та планування її попередження тощо). Тому особливе значення має питання про віднесення до предмета супутніх злочинності інших асоціальних (фонових) явищ – пияцтво, алкоголізм, наркоманія, токсикоманія, аморальні прояви, сімейно-побутові конфлікти тощо.

Важливе значення має питання про методологічні основи кримінологічної науки. Спираючись на отримані під час вивчення курсу філософії знання про основні закономірності соціального розвитку функціонування суспільства, необхідно зрозуміти, як філософські й соціологічні категорії та закономірності використовуються в кримінології, будучи вихідними при вивченні злочинності, її причин, осіб, які вчинили злочини та методів попередження злочинів.

Щоб скласти правильне і повне уявлення про досліджувану науку, слід співставити її з іншими науками, визначити її місце в загальній системі наукових знань. У зв’язку з цим важливий насамперед характер кримінології та профілактики як науки, взаємопов’язаної із соціологією і правом; співвідношення їх з різними галузевими юридичними науками, особливо з кримінальним правом, іншими суспільними і природничими науками. Розглядаючи ці зв’язки, важливо враховувати, що в кримінології застосовуються як методики аналізу, що використовуються іншими науками, так і дані, які стосуються її проблематики. Важливо також мати на увазі й те, що кримінологія та профілактика злочинів не лише користується даними інших наук, але й сама збагачує та озброює інші науки висновками і положеннями, часто дуже істотними для них. Усі ці питання мають бути засвоєні на конкретних прикладах взаємозв’язку з іншими науками.

Основою успішного вивчення кримінології та профілактики злочинів, інтересу до неї є розуміння тієї ролі, яку відіграють кримінологічні знання в успішній практичній діяльності правоохоронних органів. Розкриваючи це питання, треба оцінювати особливе значення профілактичного впливу на злочинність в умовах соціального відновлення усіх сторін нашого громадянського

життя, що відбувається, відмови від командно-репресивних методів регулювання суспільних відносин, визнання пріоритету загальнолюдських цінностей і особистості, гуманізації законодавства і демократизації державних органів.

Тема 2: Злочинність та її показники

Розглядаючи основні показники злочинності, слід мати на увазі: їхні відносність, неповноту й умовність розподілу на кількісні та якісні, оскільки кожний із цих показників характеризує лише ту чи іншу сторону злочинності. Визначення показників злочинності важливо наповнити конкретним змістом, використавши дані, що містяться в останніх публікаціях.

Щодо питання про латентну злочинність, то необхідно засвоїти, що входить у це поняття; яке соціологічне й кримінологічне значення цього явища; співвідношення та зв'язок між показниками латентності й розкриттям злочинів; види латентності та її причини; відносний рівень латентності різних злочинів; методи виявлення і виміру латентності.

Звертаючись до соціально негативних наслідків злочинності, слід визначити кримінологічне і загально соціальне значення цієї проблеми, структуру соціальних наслідків злочинності і зміст кожної з її складових частин, можливості й шляхи встановлення “ціни злочинності”.

Тема 3: Особа злочинця

Вивчаючи тему, необхідно приділити увагу змісту соціальної сутності особи, яка вчинила злочин. Вона виражена у сукупності властивостей і ознак, які характеризують цю особу в різних її проявах і зумовлюють злочинну поведінку. Слід правильно з'ясувати співвідношення понять: “особа, яка вчинила злочин”, “суб'єкт злочину”, “обвинувачуваний” тощо. Важливо розібратись у відносних рамках поняття, застосованого лише до особи, визнаної судом винною у вчиненні злочину, хоча сукупність властивостей і ознак, що входять у це поняття, формується й існує до злочину, обумовлюючи його вчинення. Необхідно також звернути особливу увагу на наступні обставини: по-перше, здатність вчинити злочин обумовлена безпосередньо не уродженими біологічними особливостями людини, а соціальне набутими морально-психологічними її властивостями і якостями; по-друге, виражена в зазначеній здатності суспільна небезпека особи, що проявляється у фактичному вчиненні злочину, складається до цього і є підставою для індивідуального профілактичного впливу; по-третє, суспільна небезпека особи виявляється у вчиненні злочину не з фатальною неминучістю, а лише при наявності певних зовнішніх обставин у конкретній криміногенній ситуації.

Важливим є питання щодо співвідношення і взаємодії соціального й біологічного в структурі суб'єктів, які вчинили злочини. Правильне його вирішення полягає в тому, що злочин, як форма соціальної поведінки, оцінена правовою нормою, обумовлюється соціальними властивостями особи, що не ізольовані від біологічних особливостей людини, а перебувають з ними у певній взаємодії.

Вивчення особи, яка вчинила злочин(и), передбачає рівневий підхід: виділення загального, переважно теоретичного за своїм змістом поняття; потім групового поняття, що характеризує різні категорії злочинців – корисливих, насильницьких, неповнолітніх, рецидивістів, за видом злочину – вбивць, гвалтівників, хуліганів, злодіїв, хабарників тощо. І, нарешті, на рівні окремої особи – конкретної людини, яка вчинила злочин. Кожний із цих рівнів вивчення особи має певне наукове і практичне значення, про яке необхідно знати, щоб уміти використовувати у своїй майбутній професійній діяльності.

Тема 4: Причини та умови злочинності

Детермінанти злочинності – одна з найскладніших проблем кримінології, у вирішенні якої особливо сильно проявилися наслідки вульгарно-ідеологічного підходу, яким страждали донедавна суспільствознавчі науки. З урахуванням цієї обставини при вивченні теми потрібно внести корективи в ті положення пічників й інших джерел, у яких причини розглядалися як прояви класових протиріч. На цій підставі стверджується думка про корінне, принципове розходження злочинності і її причин у нашому суспільстві та в країнах з іншою політичною системою. Необхідно усвідомити, що детермінанти злочинності пов'язані з протиріччями у сфері економічних, політичних та інших соціальних відносин, які віддзеркалюються у їхній свідомості, психології й поведінці. Подібні протиріччя, природно, властиві й нашому суспільстві, але в силу низки конкретно-історичних умов і обставин набули в нашій країні особливих форм і гостроти, що й визначило негативні тенденції в розвитку злочинності.

На основі вивчення цієї теми важливо сформувати “кримінологічний погляд” на навколишню дійсність, що дозволить оцінювати процеси і події, які відбуваються в державі, з погляду здатності впливати на моральний стан суспільства і поведінку людей, особливо ж – протиправну й злочинну.

Тема 5: Основи профілактики злочинів

Засвоюючи тему, необхідно усвідомити, що правове регулювання запобігання злочинності виявляється в нормотворчій діяльності держави та її органів, яка визначає в законах та інших нормативно-правових актах, мету і завдання запобігання злочинності, коло суб'єктів, які здійснюють цю діяльність, їхню компетенцію, основні форми й методи цієї діяльності.

Зазначимо, що запобігання злочинності передбачає такий розвиток економіки, політики, ідеології, культури і побуту, який сприяв би усуненню негативних явищ громадського життя, котрі можуть проявитись як причини та умови злочинності. Така організація громадського життя повинна бути забезпечена належним правовим регулюванням.

Сутність правового регулювання полягає в тому, що правові норми стимулюють соціально-корисну поведінку, протидіючи факторам, які негативно впливають на формування і життєдіяльність особи, і тим самим створюють умови для оптимального здійснення запобіжної діяльності.

Водночас нормативно-правові акти визначають завдання і заходи протидії злочинності, порядок, форми і методи здійснення цієї діяльності, функції різних її суб'єктів, координацію та взаємодію між ними. Закони й інші нормативні акти закріплюють відповідальність уповноважених осіб за виконання своїх обов'язків, суворе дотримання особистих і майнових прав, законних інтересів громадян і громадських формувань, що потрапляють у сферу попередження злочинності.

Право не може знищити економічні, соціально-культурні причини та умови злочинності, але воно може впливати на їхні прояви: локалізувати, блокувати, організувати належну протидію негативним явищам і процесам. Проведення такої роботи передбачає: поліпшення законодавства, його вдосконалення; точну і неухильну реалізацію законів та інших нормативно-правових актів; наявність бездоганно діючих механізмів, які забезпечують таку реалізацію.

Важливо усвідомлювати, що належна організація запобіжної діяльності здійснюється через кримінологічне планування (програмування). Воно є цілеспрямованим процесом із вироблення плану, в якому на основі цілей і завдань боротьби зі злочинністю намічаються шляхи та засоби їхнього вирішення, нормативного, інформаційного, організаційного, методичного і ресурсного забезпечення на повний часовий період.

Кримінологічне планування реалізується у формі управлінських документів-планів (програм).

Базою кримінологічного планування є прогноз даних про злочинність та явищ, що впливають на неї, а також стану боротьби з нею. При цьому розробники оцінюють існуючі можливості впливу на прогнозовані несприятливі тенденції злочинності й закладають у план (програму) відповідні заходи, прагнучи зруйнувати чи пом'якшити їх і, навпаки, стимулювати позитивні для суспільства тенденції.

Плани ж деталізують за завданнями, напрямками, функціями окремих суб'єктів боротьби із злочинністю. Організація цієї боротьби передбачає конкретні заходи, порядок, послідовність, терміни виконання відповідальних виконавців.

Під час вивчення теми рекомендується звернути увагу на визначення понять “попередження”, “профілактика”, “запобігання”, “припинення” тощо. У спеціальній літературі, в тому числі і в підручниках із кримінології в цьому питанні немає органічної єдності. Поширеною є думка проте, що ці терміни є синонімами, які визначають одне і те ж поняття. З цим не погоджуються переважна більшість учених-кримінологів.

В цьому розділі кримінології мова йде виключно про спеціально-кримінологічне запобігання злочинності якому протистоять також так зване загально-соціальне попередження та діяльність щодо розкриття вчинених злочинів і покарання за них. Звичайно, ці напрями важливі, але вони здійснюються не для того, щоб запобігти вчинення злочинів. А тому вони не повинні розглядатись у кримінології як засоби запобігання. Для цього існують інші науки, зокрема, економіка, педагогіка, кримінальне право, кримінально-виконавче право тощо.

Не менш важливим в питання про суб'єкти спеціально-кримінологічного запобігання, їх розподіл на спеціалізовані та не соціалізовані.

Головними суб'єктами діяльності, пов'язаних з запобіганням злочинності, є Національної поліції України.

ЗВО повинен визначитись відносно деяких сумнівних тверджень підручника, який, зокрема вважає, що суд і прокуратура виконують функції спеціалізованих суб'єктів. З цим важко погодитись – незалежний суд підкоряється тільки закону. Прокурор також керується виключно законом. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності прерогатива виконавчої влади. Суд і прокуратура – в окремих справах виявляють криміногенні фактори і відповідно до закону вимагають їх усунення, але самі вони цього не вчинюють. А крім того, цей напрямок діяльності судової влади навряд чи можна вважати головним.

Ефективність запобіжної діяльності значною мірою залежить від її координації та планування. В свою чергу планування, є неможливим без кримінологічного прогнозування – науково обґрунтованого висновків щодо майбутнього стану злочинності в державі чи окремому регіоні.

Тема 6: Профілактика злочинності неповнолітніх та проявів домашнього насильства

Злочинність серед неповнолітніх, молоді та прояви домашнього насильства – це одна із найнебезпечніших форм злочинної діяльності, тому що ставить під загрозу найважливішим для суспільства цінностям й благам. На думку авторів (В.В. Вітвіцька, В.В. Голіна, О.М. Джужа, І.М. Даньшин, А.Ф. Зелінський, Я.Г. Лизогуб, А.П. Мозоль та ін.), які займаються дослідженнями цих проблем, виступає універсальним інструментом вчинення різних за характером злочинів. І хоча злочинні прояви – це наслідок відповідних процесів і явищ у країні економічного й соціально-політичного характеру, який залежить від рівня розвитку економіки, соціальної сфери, внутрішньої й зовнішньої політики держави тощо, проте вони являють собою важливу самостійну проблему.

Як зазначають дослідники цих проблем, детермінація (причини та умови) проявляються у повсякденному житті, в “звичайних” тяжких умовах людського існування: триваюча економічна криза; глибокі конфлікти між особистістю й суспільством, породжені різного роду невдачами, стресами, катастрофою надій; стан суспільної депресії; підвищена конфліктність окремих верств населення; зростання перекручених форм індивідуальної й групової свідомості; напруженість, яка викликана соціальною диференціацією й загостренням відносин між різними верствами суспільства; ослаблення соціального контролю; зниження моральних підвалин суспільства; поширення серед підростаючого покоління установок на корисливі, корисливо-насильницькі способи поведіння та задоволення своїх потреб; активізація злочинних дій організованих, у тім числі бандитських груп та угруповань; поширення нетрадиційних закритих релігійних об'єднань (тоталітарних сект), характерною рисою діяльності яких є психологічний вплив на людину аж до будь яких проявів злочинної поведінки; формування організаційних структур з відкритою ворожнечею між собою

земляцтв іноземців із ближнього й далекого зарубіжжя, які мають досвід ведення бойових дій і здатних впливати на стан в окремих регіонах України, а також ряд інших факторів які суттєво впливають на зростання злочинності, як серед неповнолітніх та молоді, а також й дорослої злочинності.

Певну суспільну небезпеку несе в собі й насильство в родині (насамперед це стосується жінок та дітей) призводить до її руйнування, впливає на їх психіку, завдає непоправної шкоди моральності. Так діти, які виховані в таких умовах, нерідко самі стають на злочинний шлях.

Усвідомлення кримінологічної характеристики надають можливість стверджувати, що останніми роками в багатьох регіонах України відзначається тенденція щодо несприятливої криміногенної ситуації. Зростає питома вага вчинення злочинів, особами які мають яскраво виражені нервово-психічні відхилення, пов'язані із психопатичними рисами особистості й залишкові явища після перенесених травм тощо. Особистісні змін у психіці під впливом насильства, які відбуваються, а також психічні аномалії, властиві певної категорії осіб, у деякій мері сприяють формуванню криміногенних поглядів, прагнень, орієнтації, потреб, потягів і звичок, зниженню вольових процесів, ослабленню стримуючих контрольних механізмів, виникненню таких рис характеру, як дратівливість, агресивність тощо.

Відсутність же реальних заходів усунення (нейтралізації) детермінації, які породжують висвітлену у лекції злочинні прояви, призводить до їх поширення у всіх верствах суспільства. При цьому масштаби й характер їх може викликати побоювання за безпеку як окремої людини, так і суспільства взагалі.

У цих умовах проблема запобігання злочинності серед неповнолітніх, молоді та домашнього насильства, що безпосередньо зачіпає важливі сфери життєдіяльності людей, будучи частиною загальної проблеми запобігання злочинності, стає не тільки важливою теоретичною, але й однією з найбільш гострою практичною проблемою.

Насамперед в цьому полягає необхідність організації комплексної системи запобігання зазначених злочинів, які є складовою пріоритетних напрямків боротьби зі злочинністю в державі.

Тема 7: Профілактика екологічної злочинності

Щодо усвідомлення питань теми необхідно перш за все знати, що екологічна злочинність являє собою один із найбільш небезпечних та розповсюджених видів злочинності, оскільки створює реальну загрозу національній безпеці країни. Необхідно акцентувати увагу на структуру злочинів, вчинених у сфері довкілля, на причинах їх зростання, даного виду злочинності та умовах, які сприяють вчиненню цих злочинів і які необхідно проводити заходи з метою недопущення погіршення екологічного стану в державі.

Екологічні злочини – це передбачені кримінальним законом суспільно небезпечні діяння, які посягають на навколишнє середовище та його окремі компоненти. Тобто йдеться про протиправне використання природних об'єктів або шкідливий вплив на них, що призводить до їх негативної зміни.

Іншими словами, йдеться мова про протиправне використання природних об'єктів чи негативний вплив на них, що завдає шкоду екологічній безпеці.

Стан екологічної злочинності в Україні характеризується постійним зростанням і високою латентністю порушень законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Дослідники практично одностайно зазначають, що протягом багатьох років зберігається значний розрив між реальною кількістю злочинних діянь і застосуванням відповідних кримінально-правових норм.

Екологічна злочинність обумовлена як загальними, так і специфічними причинами й умовами. Говорячи про загальні причини даної злочинності, необхідно звернути увагу на систему поглядів, які виражають ті чи інші деформації суспільної екологічної свідомості.

Визначенню специфічних причин і умов екологічних злочинів може сприяти їх якісний аналіз. Вивчення кримінальних справ цієї категорії показує, що дані злочини вчинюються як службовими особами, так і окремими громадянами. Службові екологічні злочини відрізняються, як правило, великою суспільною небезпечністю, спричиняють величезні матеріальні збитки та шкоду здоров'ю людей.

Аналіз ситуаційно-особистісних чинників цих злочинів показує, що тут взаємодіють багато різних факторів, як то: обстановка злочину; безкультур'я; егоїзм; правовий нігілізм; цинічне ставлення до природних цінностей та наслідків своєї злочинної поведінки; впевненість у її безкарності тощо.

Здійснення загально соціальних заходів запобігання екологічної злочинності прямо пов'язане з нормалізацією процесів у сфері взаємодії "суспільство – природа". Саме на макрорівні формується антикриміногенна протидія ущербній екологічній свідомості і поведінці. Велике значення у цій справі має законодавче вирішення такого питання, як існування різних форм власності на природні об'єкти. Значення має також формування і високої еколого-правової культури і свідомості як на загальному, так й індивідуальному рівнях. На вирішення цього завдання мають бути спрямовані зусилля державних та громадських організацій.

Особливе місце займає здійснення нагляду за дотриманням правових норм, що регламентують екологічні правовідносини. Це – прокурорський нагляд, діяльність дозвільної системи, адміністративний нагляд.

Не менш важливе запобіжне значення має також спеціальне запобігання, Сюди можна віднести подальше вдосконалення природоохоронного законодавства. Насамперед, йдеться про те, щоб на основі широких кримінологічних досліджень та економічної політики держави провести науково обґрунтовану криміналізацію і декриміналізацію суспільне небезпечних посягань на навколишнє природне середовище.

Ефективність реалізації вказаних заходів допоможе знизити рівень екологічної злочинності і тим самим поліпшити якість життя у суспільстві.

Тема 8: Профілактика організованої злочинності

Групова злочинність може розглядатися як нижча (найпростіша) форма організованої злочинності. Необхідно розрізняти види злочинних груп, регламентовані кримінальним законодавством, їхні відмінні ознаки, а також вміти охарактеризувати їхню порівняльну суспільну небезпеку. Для кримінологічної характеристики організованої злочинності істотні: дані про поширеність організованої форми злочинної поведінки, різних видів злочинів і різних соціально-демографічних груп злочинців; дані про кількість учасників злочинних груп; про співвідношення організованої і рецидивної злочинності; про кримінологічну типологію злочинних груп.

Звертаючись до понять організованої злочинності “організований злочин” і “організована злочинність”, необхідно, насамперед, розібратись у їхньому співвідношенні та розмежуванні й виділити три рівні організованості у злочинності:

- 1) організовані злочинні групи, які не пов’язані між собою;
- 2) стійкі ієрархічні злочинні групи зі складним внутрішнім розподілом ролей, прав і обов’язків;

3) організації злочинного середовища чи об’єднання, взаємодія ієрархічних злочинних груп, їхній зв’язок з офіційними соціальними структурами. На основі узагальнення різних підходів до ознак організованої злочинності, істотно при цьому розрізняти два види організованої злочинності – загально кримінальну і господарсько-посадову, а також засвоїти, що такими є:

- стабільність, стійкість, тривалість і сталість злочинної діяльності;
- складна ієрархічна система організації злочинної діяльності;
- значна територіальна поширеність злочинної діяльності;
- розмаїтість злочинної діяльності за видами вчинених злочинів;
- зрощування загально кримінальної і господарсько-посадової злочинної діяльності (“тіньова” економіка);
- зв’язок злочинної діяльності з офіційними структурами органів державної влади і управління (корупція);
- наявність матеріального фонду для забезпечення злочинної діяльності (“общак”).

З урахуванням названих вище ознак організованої злочинності визначається і її суспільна небезпека, головними проявами якої можна вважати:

- порушення соціальних норм громадського життя, дезорганізацію економіки, значний матеріальний збиток, заподіюваний окремим особам, господарським структурам, державі;
- значну соціальну дезорганізацію, що викликає занепокоєння населення;
- розтління структур влади, державного апарату. При з’ясуванні причин зростання організованої злочинності та її вкрай несприятливих тенденцій слід виходити з того, що вони склалися об’єктивно через негативні наслідки радикальних економічних, політичних, соціальних перетворень, що відбуваються в державі, порушень і переключень загальноновизнаних правил і норм соціального буття,

допущених тоталітарним режимом у всіх сферах життя нашого суспільства, безперспективності соціалістичного ладу, що існував тривалий період.

Визначаючи основні напрями запобігання організованої злочинності, необхідно виділити загально соціальні заходи, здійснювані різними державними і суспільними структурами, і спеціально-кримінологічні заходи, особливо ті, що входять до компетенції правоохоронних органів, а також їхню нормативно-правову регламентацію.

Тема 9: Профілактика злочинів проти власності

Злочини проти власності становлять майже 60 % від усієї злочинності. Найбільш поширеними корисливими ненасильницькими злочинами є крадіжки, а корисливими насильницькими – грабежі і розбої, що й спонукає докладно розглянути кримінологічну характеристику саме цих посягань проти власності.

За місцем посягання домінують крадіжки із житла та іншого приміщення (квартири, будинки, дачі, склади, магазини тощо); за ними йдуть крадіжки із транспортних засобів та крадіжки у натовпі («кишенькові»), які є найбільш латентними і переважно вчиняються злодіями-професіоналами.

Предметами посягання частіше (понад 60 %) є цінні речі: гроші валюта, вироби із дорогоцінних металів, мобільні телефони, оргтехніка, аудіо-, відеотехніка; дещо рідше – вироби із чорних та кольорових металів, одяг, худоба, продукти харчування, спиртні напої, предмет домашньої обстановки тощо.

Способи і засоби крадіжок: проникнення через двері (підбір ключів використання спеціальних пристроїв, пошкодження дверей); проникнення через вікно (кватирку, балкон); проникнення через дах; дуже рідко підкоп.

За стійкістю умислу крадіжки поділяються на завчасно підготовлені і ситуативно обумовлені. Завчасно підготовлені крадіжки, ми правило, вчиняються групою осіб за попередньою змовою та організованою групою. Найбільшу небезпеку становлять стійкі групи, організовані досвідченими злочинцями 35-50 років, до складу яких входять злодії-професіонали. Злочинна діяльність таких об'єднань може гри вати роками, нараховувати десятки чи навіть сотні епізодів і спричинити багатотисячні збитки. Ситуативні крадіжки вчиняються як нестійкими групами, так і злодіями-одинаками, до них частіше вдаються алкогольно-наркозалежні особи, підлітки, деградовані елементи.

За місцем вчинення грабежі і розбої можна поділити на вчинені у громадських місцях, із проникненням у житло та вчинені на транспорті.

Що стосується основних кримінологічних рис особи злочинця, то характерними для них є: *стать*: 90 % злодіїв і 96 % грабіжників і розбійників - чоловіки; *вік*: неповнолітні до 15 % за всіма видами злочинів; 18-24 роки до 30 % злодіїв, до 45 % грабіжників і розбійників; 25-39 років близько 40 % злодіїв і 30-35 % грабіжників і розбійників; решта злочинців - це більш старша вікова категорія; *освіта*: у 60 % злочинців - повна загальна середня та базова загальна середня; у 20 % - професійно-технічна і початкова та без освіти; у 3 % - вища освіта; *рід занять*: 70 % не працювали і не навчалися; до 10 % - безробітні; до 7 % - учні та студенти навчальних закладів; *судимість мали*: близько 30 % злодіїв та

майже 40 % грабіжників і розбійників; *психічний стан на момент вчинення злочину*: до 10 % злодіїв 20 % грабіжників і 30 % розбійників перебували у стані алкогольного сп'яніння.

Серед *головних причин та умов вчинення злочинів проти власності* слід назвати такі: демонстрація можновладцями всіх рівнів численних прикладів розкрадання бюджетних коштів, сенсаційні корупційні викриття високопосадовців, оприлюднені факти «світського життя» політиків і держслужбовців та ін.; неефективна економічна політика держави, що в умовах ринку призвела до постійного дефіциту бюджету, хронічного недофінансування найбільш соціально значущих сфер економіки, безробіття, соціальної незахищеності, зубожіння значної частини громадян України; стійка недовіра народу до політиків, комерційних установ, органів влади, які маніпулюють суспільною свідомістю, обманом і переконаннями перманентно наживаються за рахунок чеснот; хижацька політика великого бізнесу, кабальні кредити, економічно обґрунтовані зростання цін на товари та послуги, рейдерські захоплення підприємств, монополізація найприбутковіших секторів економіки, відсутність чесної конкуренції, прагнення до державного регулювання економіки в ручному режимі; комерціалізація суспільної свідомості, побудова міжособистісних взаємин на основі матеріальної вигоди, вузькогосподарських інтересів; різка зміна системи суспільних цінностей у бік виправдовування громадською мораллю збагачення будь-якими засобами, культивуванні споживацько-розважального способу життя, стрімке поширення Індустрії розваг, азартних ігор, гламурної розбещеності; інтенсифікація процесу життя, дисонанс між уявленнями молоді про безтурботне і заможне життя вже сьогодні та реальним трудовим вкладом у його забезпечення. Молодь не готова до тривалої клопіткої праці, поступового професійного зростання, схильна перекладати труднощі і негаразди реального життя на інших, вимагати негайного забезпечення високих споживацьких стандартів, побутової облаштованості і, відпочинку; перманентне тиражування мас-медіа, Інтернет провайдерами Інформації корисливого штабу, героїзація криміналітету, сенсаційність фактів виняткової жорстокості, буденність насильницької та сексуальної тематики, що вкрай негативно впливають на неповнолітніх та молоді», осіб з кримінальним минулим, деморалізовану частину населення; різкий контраст між рівнем та якістю життя міського і сільського населення, неконтрольована міграція сільської молоді до міста, де на неї чекають жорстока боротьба за повсякденне фізичне виживання і і спокуси міського життя; злиденне становище окремих верств населення породжує примітивність потреб життєдіяльності і посилює привабливість насильницьких засобів заволодіння навіть побутово-дріб'язковим майном, не говорячи про кошти будь-якого номіналу; прорахунки і відсутність системності в запобіжній діяльності правоохоронних органів, низька професійність кадрового складу, не задовільне матеріально-технічне забезпечення, корупція та ін.

Загально-соціальні заходи запобігання злочинам включають на ступне: розвиток малого і середнього бізнесу, муніципальної інфраструктури в регіонах, програм доступного і пільгового кредитування, забезпечення першим

гарантованим робочим місцем випускників навчальних закладів; подолання «руїни» на селі і в занедбаних виробничих містечках, створення робочих місць і привабливих побутових умов, щоб зупинити відтік молоді до перенаселених обласних центрів; поліпшення морального мікроклімату в суспільстві, відновлення системи виховання підростаючого покоління, повернення довіри народу до владних і бізнес-структур, формування суспільної нетерпимості до будь-яких проявів злочинності.

Спеціально-кримінологічні заходи запобігання передбачають: завчасне виявлення та облік криміногенних осередків і окремих осіб, схильних до отримання майнових благ злочинним шляхом, проведення з ними профілактичної роботи заходами переконання і допомоги; здійснення віктимологічної профілактики серед потенційних жертв майнових злочинів; створення загальнонаціональної бази даних на професійних корисливих злочинців, рецидивістів, лідерів організованих злочинних груп.

4) латентності і підвищення розкритості злочинів даної категорії;

5) формування культури громадської безпеки населення співпраця правоохоронними органами, матеріальне стимулювання викриття злочинців, організація охорони під'їздів, участь у патрулюванні вулиць, місць громадського відпочинку, організація сусідського нагляду за житлом та ін.);

6) розробка і впровадження технічних заходів, що забезпечують персоніфікований доступ до майна, систему відеоспостереження, надійний технічний захист житла, відповідальне ставлення до зберігання майна та ін.;

7) забезпечення безпеки громадян з боку правоохоронних органів у громадських місцях, на автошляхах, за місцем проживання;

8) мінімізація готівкового розрахунку громадян за придбані товари, надані послуги (перехід на карткову систему розрахунків) та ін.;

9) інноваційна техніко-криміналістична оснащеність правоохоронних органів у розслідуванні злочинів аналізованої категорії;

10) оперативне втручання відповідних силових підрозділів, спрямоване на припинення злочинного посягання, закріплення доказової бази, виявлення і затримання злочинців.

Тема 10. Кіберзлочинність: її детермінація та запобігання

Кіберзлочинність», «хакери», «комп'ютерний злом», «крадіжка машинного часу» – ці терміни вже перестали бути екзотикою для юристів. Проблеми протидії злочинам у сфері використання комп'ютерної техніки активно обговорюється науковцями, досить швидко розвивається практика застосування відповідних норм законодавства про кримінальну відповідальність.

Аналізуючи статистичні дані можна зробити висновок про те, що збиток, який завдає кіберзлочинність, сьогодні значно перевищує розмір збитків від традиційних видів злочинів. Кількість протиправних посягань на інформаційні ресурси держави зростає. Враховуючи щоденне збільшення обсягів інформації, що обробляється державними структурами, виникає необхідність їх захисту від протизаконних дій. Водночас можна спостерігати і зрушення кримінального

елементу у бік цього віртуального середовища, значну частину якого складає всесвітня мережа. Такому просуванню нерідко сприяє певна анонімність, якої можна домогтися у мережі. Тож сьогодні в Інтернеті з'являється велика кількість даних, що містять ознаки правопорушень.

За даними спецслужб, за останній рік українські хакери вкрали з кредитних карт у всьому світі близько сотні мільйонів доларів. За кількістю спроб зараження комп'ютерними вірусами Україна випереджає країни не тільки Східної та Західної Європи, а також Центральної Азії і США, як показало дослідження «Лабораторії Касперського». Можна стверджувати, що 2011 рік ознаменував для України епоху розквіту професійного хакерства. Так, за оцінками експертів, в останні місяці в управлінні з боротьби з кіберзлочинністю тільки в Києві фіксується до двадцяти випадків крадіжки грошей через клієнт-банк. Суми становлять від 20 тис. до 40 млн. грн. Однак подібні факти замовчуються, повідомлень в ЗМІ про них практично немає. У ряді випадків є ситуації, коли такі шахрайські схеми реалізуються організованими групами, у які входять представники банків та силових структур.

Таким чином, стрімкий розвиток інформаційних технологій є причиною прогресу кіберзлочинності. Вже сьогодні шкода, завдана віртуальними злочинцями в Україні, оцінюється в десятки мільйонів гривень. Країна прагне до світового лідерства за кількістю кіберзагроз. Міжнародні експерти відзначають, що в цьому році атаки кіберзлочинців стануть агресивнішими і будуть проводитися не тільки з метою заробітку або шпигунства, але і з метою демонстрації сили. Крім того, збільшиться кількість загроз для користувачів мобільних технологій.

Першою причиною розвитку кіберзлочинності, як і будь-якого бізнесу, є прибутковість, – вона неймовірно прибуткова. У реальному світі психологічний аспект злочину припускає наявність деяких коштів стримування. У віртуальному світі злочинці не можуть бачити своїх жертв, будь те окремі люди або цілі організації, які вони вибрали для атаки. Грабувати тих, кого ти не бачиш, до кого не можеш дотягтися рукою, набагато легше.

Українською проблемою є як недостатня кількість державних експертів в області комп'ютерно-технічної експертизи, так і складності з введенням в правове поле досліджень фахівців комерційних організацій. Середній термін проведення комп'ютерно-технічних експертиз становить від півроку і вище через високу завантаженість профільних державних установ. Для проведення розслідування таких злочинів необхідні кваліфіковані фахівці, що володіють не тільки технічними навичками, але й знаннями в галузі права.

Превентивні заходи вже не допомагають, і з кожним роком шкода збільшується, а злочини стають все більш «вишуканими». Найпоширеніші – це злом баз даних компаній та урядових організацій, виведення з ладу промислових об'єктів. До цього, наприклад, призвела атака вірусу на іранську АЕС у Бушері. Також широко відомі крадіжки інновацій або технологій і, нарешті, банальна крадіжка грошей. Експерти говорять про тривожну тенденцію: за останні роки кіберзлочинність стала більш організованою і почала мати форму бізнесу. Дії

хакерів орієнтовані на отримання довгострокового доходу. Більше того, до збитків компаній можна віднести не лише пряму втрату від дій хакерів, але і витрати на оборону від кібератак.

Українське ж законодавство у сфері захисту інформації, на думку Ю. Омельченка, вимагає дуже серйозного доопрацювання. «Потенційно існує ймовірність того, що кіберзлочинність буде виштовхуватися з Європи, то вона буде перебиратися в Україну. Та й уже цей процес відбувається», – зазначив експерт.

Попередження злочинності складається зі стратегій і заходів, спрямованих на зниження ризику вчинення злочинів і нейтралізацію потенційно шкідливих наслідків для приватних осіб і суспільства в цілому.

Боротьба з кіберзлочинністю повинна стати пріоритетною функцією всіх правоохоронних органів і силових відомств. Результати аналізу характеристики комп'ютерної злочинності дозволяють прогнозувати ускладнення боротьби з нею з огляду на те, що способи вчинення комп'ютерних злочинів з кожним роком набувають усе більш витонченого характеру. До вирішення цієї проблеми необхідно підходити комплексно.

Завдання для самостійної підготовки
Питання для самостійної роботи

Тема №1: “Поняття, предмет, методи та система кримінології та профілактики злочинів”

1. Кримінологія як галузь наукових знань виникла в:

1. XVIII ст.;
2. XIII ст.;
3. XV ст.

2. Етимологічне поняття “кримінологія” означає:

1. вчення про походження злочинності;
2. вчення про злочинність та особу злочинця;
3. вчення про злочин.

3. Кримінологія - це:

1. комплексна наука про злочинність, її сутність та історичні форми прояву, детермінанти, стан, структуру і динаміку, особу злочинця, жертву злочину, а також про засоби протидії злочинності та іншим, пов'язаним з нею, антисоціальним проявам;
2. галузь про злочинність, особу злочинця, а також про засоби протидії злочинності;
3. комплексна наука про злочинність та її сучасний стан.

4. Кримінологія є однією з суспільних наук і її місце:

1. є галуззю соціальних наук;
2. на межі соціальних та правових наук;
3. на межі кримінально-правових наук та інших наук правознавства.

5. Предмет кримінології та як науки:

1. злочинність як соціально-правове явище; особа злочинця; причини та умови (детермінанти) злочинності; попередження злочинності;
2. прогнозування злочинності, а також планування заходів протидії їй; кримінально-правова статистика, методика вивчення злочинності; супутні злочинності негативні соціальні явища; жертва злочину; Суїцидальна поведінка (проблема самогубства);
3. злочинність як соціально-правове явище; особа злочинця; причини та умови (детермінанти) злочинності; попередження злочинності; прогнозування

злочинності, а також планування заходів протидії їй; кримінальна-правова статистика, методика вивчення злочинності; супутні злочинності негативні соціальні явища; жертва злочину; Суїцидальна поведінка (проблема самогубства).

6. Основними завданнями кримінології є:

1. здобуття достовірних знань про те, що становить не тільки предмет; виявлення та аналіз факторів (чинників), які детермінують (обумовлюють) злочинність; встановлення процесу формування особи злочинця та жертв злочинів й суїциду; розробка засобів протидії злочинності та запобігання злочинній поведінці з боку окремих осіб;
2. здобуття достовірних знань про злочинність; встановлення процесу формування особи злочинця; причини та умови злочинності; розробка засобів протидії злочинності та запобігання злочинній поведінці з боку окремих осіб;
3. здобуття достовірних знань про те, що становить її предмет; виявлення та аналіз факторів (чинників), які детермінують (обумовлюють) злочинність; встановлення процесу формування особи злочинця та жертв злочинів; розробка засобів протидії злочинності та запобігання злочинній поведінці з боку окремих осіб.

7. Функції кримінології:

1. регулятивна, роз'яснювальна, прагматична, прикладна;
2. описова, пояснювальна, прогностична, практично-перетворювальна;
3. регулятивна, охоронна, пояснювальна, практично-перетворювальна.

8. Методологія - це:

1. система певних теорій, які виступають як керівний принцип, знаряддя наукового аналізу, засіб реалізації вимог цього аналізу;
2. система поглядів, які допомагають дослідженню певних явищ та процесів;
3. сукупність певних теорій, які виступають як керівний принцип, знаряддя наукового аналізу, засіб реалізації вимог цього аналізу.

9. В основі методології лежить:

1. принципи діалектики;
2. загальний метод пізнання – діалектичний та історичний матеріалізм;
3. закони та категорії.

10. Методи кримінології:

1. конкретно-соціологічні, статистичні, історико-порівняльний метод психолого-педагогічні методи; системного аналізу;
2. сукупність соціальних методів;
3. сукупність загальнонаукових методів.

Тема №2: “Злочинність та її показники”

1. Згідно з результатами опитувань громадської думки, проведених в останні десятиліття, люди багатьох країн ставлять злочинність після економічних проблем на:

1. друге місце;
2. третє місце;
3. друге-третє місце.

2. Сучасний погляд на злочинність як явище почав формуватися:

1. у другій половині XVIII ст.;
2. у XIX ст.;
3. на початку XX ст.

3. Перші кримінальні статистичні звіти були складені у:

1. Франції в 1826 р.;
2. Німеччині в 1836 р.;
3. Англії в 1824 р.

4. Французький соціолог Е. Дюркгейм розробив основні положення:

1. соціального підходу до злочинності;
2. соціологічного підходу до злочинності;
3. класичного підходу до злочинності.

5. Злочинність – це:

1. відносно масове, історично мінливе, що має кримінально-карний характер, явище класового суспільства, що складається з усієї сукупності злочинів, які вчиняються у певній державі у певний період часу;
2. відносно масове, історично мінливе соціальне, що має кримінально-правовий характер, явище держави, що складається з злочину, який вчиняється у певній державі у певний період часу;
3. відносно масове, історично мінливе соціальне, що має кримінально-правовий характер, явище класового суспільства, що складається з усієї сукупності злочинів, які вчиняються у певній державі у певний період часу.

6. Основними показниками злочинності є:

1. рівень, динаміка, структура;
2. рівень, інтенсивність, динаміка, структура, географія;
3. ціна злочинності, рівень злочинності, питома вага злочинності, структура злочинності, характер злочинності, динаміка злочинності, стан злочинності.

7. Рівень злочинності – це:

1. абсолютна кількість вчинених злочинів, скоєних на певній території за певний проміжок часу;
2. абсолютна кількість вчинених злочинів, скоєних на певній території за певний проміжок часу, а також злочинців;
3. відносна кількість вчинених злочинів, скоєних на певній території за певний проміжок часу, а також злочинців.

8. Динаміка злочинності – це:

1. кримінологічна категорія, що означає зміни у стані, структурі, характері, географії злочинності, що відбувалися протягом певного періоду;
2. кримінологічна категорія, що означає зміни у рівні та структурі злочинності, що відбувалися протягом визначеного часу;
3. кримінологічна категорія, що відображає стан, структуру, характер, географію злочинності, що відбувалася протягом певного періоду.

9. Структура злочинності – це:

1. внутрішня властива їй ознака, що розкриває якісні характеристики злочинців, вчинених ними злочинів за певний проміжок часу і на певній території;
2. внутрішня властива їй ознака, яка розкриває якісно різні групи або види злочинів, з яких вона складається, вчинених за певний проміжок часу і на певній території;
3. внутрішня властива їй ознака яка розкриває якісно різні види злочинів вчинених за певний проміжок часу і на певній території.

10. Під латентною злочинністю у кримінології та правоохоронній практиці розуміють:

1. сукупність злочинних посягань, що були вчинені, але не стали відомі органам кримінального судочинства і відповідно відображаються в офіційній статистиці;

2. сукупність злочинців, що були реально вчинені, не відомі органам кримінального судочинства і відповідно не відображаються в офіційній статистиці;
3. сукупність злочинних діянь, що були реально вчинені, але не стали відомі органам кримінального судочинства і відповідно не відображаються в офіційній статистиці.

Тема №3: “Особа злочинця”

1. Зміст поняття особи злочинця поєднує в собі:

1. філософське поняття особи і кримінально-правове поняття злочинця;
2. соціологічне поняття особи і юридичне поняття злочинця;
3. соціально-філософське поняття людини і особи в поєднанні поняття суб'єкта злочину.

2. Особа – це:

1. філософські прояви людини, те, ким вона стала у процесі своєї діяльності в суспільстві;
2. сутність людини, те, ким вона стала у процесі соціалізації, своєї діяльності в суспільстві;
3. соціальна сутність людини, те, ким вона стала у процесі соціалізації, своєї діяльності в суспільстві.

3. Соціальні якості конкретної особи пов'язані з:

1. рівнем її свідомості, змістом внутрішнього духовного світу;
2. рівнем її правосвідомості, змістом внутрішнього переконання;
3. рівнем її соціалізації та змістом внутрішнього прояву на розуміння сутності речей.

4. Процес, протягом якого особа розвивається і змінюється, отримуючи конкретне соціальне обличчя, називається:

1. соціалізацією;
2. ре соціалізацією;
3. соціальністю.

5. Вивчення особи злочинця у кримінології підпорядковано виявленню закономірностей:

1. формування злочинної поведінки та злочинності як масового явища, розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо боротьби зі злочинністю;

2. злочинної поведінки, злочинності як масового явища, їх детермінації і розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо боротьби зі злочинністю;
3. формування злочинної поведінки особи, їх розвитку і розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо боротьби зі злочинністю.

6. Особа злочинця – це:

1. сукупність соціально-рольових та значимих властивостей, зв'язків і відносин, які характеризують людину, винну в порушенні кримінального закону, в поєднанні з іншими (неособистими) причинами та умовами, що впливають на злочин;
2. сукупність соціально-рольових та значимих властивостей, ознак, зв'язків і відносин, які характеризують людину, винну в порушенні кримінального закону, в поєднанні з іншими (неособистими) причинами та умовами, що впливають на злочин;
3. сукупність соціально значимих властивостей, ознак, зв'язків і відносин, які характеризують людину, винну в порушенні кримінального закону, в поєднанні з іншими (неособистими) умовами та обставинами, що впливають на її злочинну поведінку.

7. Коли у кримінально-правовому аспекті виникає особа злочинця ?

1. виникає після вчинення злочину, визнання її судом винною та вступу вироку суду в законну силу і триває до моменту відбуття покарання та погашення (зняття) судимості;
2. виникає після визнання її судом винною та вступу вироку суду в законну силу і триває до моменту відбуття покарання та погашення (зняття) судимості;
3. виникає після сформування антисуспільної спрямованості, вчинення ним злочину, визнання її судом винною та вступу вироку суду в законну силу і триває до моменту відбуття покарання та погашення (зняття) судимості.

8. Для створення наукової основи боротьби зі злочинністю враховуються:

1. психологічні, педагогічні та інші знання, які допомагають визначити мотиви і мету вчинення злочину, а також засоби впливу на особу злочинця;
2. психічні, психологічні, генетичні, педагогічні знання, які допомагають визначити мотиви і мету вчинення злочину, а також засоби впливу на особу злочинця;
3. психопатологічні та генетичні знання, які допомагають визначити підстави вчинення злочину, а також засоби впливу на особу злочинця.

9. Вчення про особу злочинця має як науково-пізнавальне, так і практичне значення, конкретизуючи у собі:

1. проблеми становлення особи злочинця, детермінації злочинності та боротьби з нею;
2. проблеми детермінації злочинності та боротьби з нею;
3. проблеми розвитку окремих злочинів, особи злочинця, детермінації злочинності та боротьби з нею.

10. В кримінології ознаки особи злочинця поділяють на основні групи:

1. соціально-демографічні; кримінально-правові; соціальні ролі і статус; морально-психологічні характеристики;
2. соціально-географічні, соціально-демографічні; кримінально-правові; соціальні ролі і статус; морально-психологічні характеристики;
3. соціально-географічні, соціально-демографічні; кримінально-правові; соціально-рольові, морально-психологічні характеристики.

Тема №4: “Причини та умови злочинності”

1. Під причиною слід розуміти:

1. те, що породжує наслідок, а наслідок - результат дії причини;
2. те, що породжує обов'язкові результативні дії;
3. те, що породжує умови наслідку.

2. Під умовами треба розуміти

1. обставини, які самі собою породжують злочин і сприяють його вчиненню;
2. обставини, спонукають до вчинення злочину;
3. обставини, які самі собою не породжують злочин, але сприяють його вчиненню.

3. Проблема причин злочинності існує протягом:

1. останніх двох тисячоліть, тобто виникла значно пізніше самої виникнення науки кримінології;
2. тисячоліть, тобто виникла значно раніше самої науки кримінології;
3. останнього тисячоліття, тобто виникла значно пізніше самої виникнення науки кримінології.

4. Причини і умови злочинності залежно від масштабу дії можна класифікувати на:

1. причини і умови злочинності в цілому; причини і умови окремих видів злочинності та причини і умови конкретних злочинів;

2. причини злочинності в державі; причини окремих видів злочинності; причини конкретного злочину;
3. причини і умови злочинності взагалі в державі; причини і умови злочинності в окремих регіонах; причини і умови злочинності в конкретному регіоні.

5. Види причин і умов злочинності:

1. об'єктивні та суб'єктивні;
2. загальні та конкретні, зовнішні, внутрішні та інші детермінанти злочинності;
3. все вище перелічене.

6. Мотивація вчинення злочину:

1. є безпосередньою причиною злочину;
2. не є безпосередньою причиною злочину;
3. не впливає на причину злочину.

7. Мікросередовище - це:

1. сфері безпосереднього спілкування індивіда;
2. сфері безпосереднього оточення індивіда;
3. сфері безпосереднього оточення та спілкування індивіда.

8. Конкретною криміногенною ситуацією є:

1. сукупність зовнішніх (об'єктивних) та внутрішніх (суб'єктивних) обставин, в яких опинилася людина і які впливають на її свідомість, почуття, волю, з урахуванням яких особа приймає рішення вчинити дію, що утворює склад умисного злочину або призводить до злочину з необережності;
2. сукупність зовнішніх (об'єктивних) обставин, в яких опинилася людина і які впливають на її свідомість, почуття, волю, з урахуванням яких особа приймає рішення вчинити дію, що утворює склад умисного злочину або призводить до злочину з необережності;
3. сукупність внутрішніх (суб'єктивних) обставин, в яких опинилася людина і які впливають на її свідомість, почуття, волю, з урахуванням яких особа приймає рішення вчинити дію, що утворює склад умисного злочину або призводить до злочину з необережності.

9. Криміногенна ситуація – це:

1. особливий характер взаємодії особи із соціальною дійсністю;
2. особливий характер особи та детермінантів злочинності із соціальною дійсністю;
3. особливий характер детермінантів злочинності.

10 Криміногенна ситуація розглядається – як:

1. один з різновидів мікро- та макро- середовища, яке сприяє вчиненню злочинів;
2. один з різновидів соціального середовища, яке сприятливо впливає на злочинця;
3. один з різновидів соціального середовища, яке сприяє вчиненню злочинів.

Тема №5: “Основи профілактики злочинів”

1. Попередження злочинності і окремих злочинів є:

1. головною (центральною) проблемою кримінології і вирішальним напрямком боротьби зі злочинністю;
2. однією з основних проблем кримінології під час вирішення напрямів боротьби зі злочинністю;
3. однією з проблем кримінології під час вирішення соціальних проблем сучасності.

2. Кримінально-правове попередження – це:

1. соціальні заходи, які здійснюються у процесі призначення покарання та його виконання;
2. превентивні заходи, які здійснюються у процесі призначення покарання та його виконання;
3. державні, соціальні та превентивні заходи, які здійснюються у процесі призначення покарання та його виконання.

3. Предметом теорії попередження злочинів є:

1. поняття попереджувальної діяльності, її види, форми, рівні, суб'єкти й об'єкти цієї діяльності, організаційні та правові основи;
2. тактика і методика здійснення попереджувальних заходів та особливості попередження окремих видів злочинів;
3. все вище перелічене.

4. Профілактика у широкому розумінні – це:

1. підпорядкована меті боротьби зі злочинністю як явищем;
2. підпорядкована боротьбі зі злочинністю як явищем;
3. підпорядкована завданням боротьби та попередження злочинів.

5. Профілактика у вузькому розумінні – це:

1. попередженню конкретних злочинів з боку окремих осіб;
2. попередженню злочину з боку окремих груп чи злочинних угруповань;
3. попередженню конкретного виду злочину з боку окремих осіб.

6. Профілактика (попередження) злочинів – це:

1. особливий вид соціального управління, який покликаний забезпечити безпеку правоохоронюваних цінностей держави і полягає у розробці та здійсненні спеціальних заходів щодо виявлення й усунення детермінант злочинності, а також справлянні запобіжного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки;
2. особливий вид соціального управління, який покликаний забезпечити безпеку правоохоронюваних цінностей і полягає у розробці та здійсненні спеціальних заходів щодо виявлення й усунення детермінант злочинності, а також справлянні запобіжного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки;
3. особливий вид державного управління, який покликаний забезпечити безпеку правоохоронюваних цінностей держави і полягає у розробці та здійсненні спеціальних заходів щодо виявлення й нейтралізації детермінант злочинності, а також справлянні запобіжного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки.

7. Основними цілями, профілактики є:

1. обмеження дії соціальних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю; усунення (нейтралізація) детермінант злочинних проявів; ліквідація криміногенних факторів у мікросередовищі особи, які формують її антисуспільну позицію і мотивацію злочинної поведінки; превентивний вплив на особу, яка за своїм антисуспільним способом життя здатна вчинити злочин;
2. обмеження дії негативних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю; усунення (нейтралізація) детермінант злочинних проявів; ліквідація криміногенних факторів у мікросередовищі особи, які формують її антисуспільну позицію і мотивацію злочинної поведінки; превентивний вплив на особу, яка за своїм антисуспільним способом життя здатна вчинити злочин;
3. обмеження дії соціальних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю; усунення (нейтралізація) детермінант злочинних проявів; ліквідація криміногенних факторів у мікро-, макро- середовищі особи, які формують її антисуспільну позицію і мотивацію злочинної поведінки; превентивний вплив на особу, яка за своїм антисуспільним способом життя здатна вчинити злочин.

8. Принципи профілактики злочинів:

1. упередженість; законність; гуманність; наукова обґрунтованість; демократизм; диференціація; своєчасність; плановість; комплексність;

2. упередженість; законність; гуманність; наукова обґрунтованість; демократизм; диференціація; своєчасність; плановість; системність; комплексність;
3. законність; гуманність; наукова обґрунтованість; демократизм; диференціація; своєчасність; плановість; комплексність.

9. Найбільш обґрунтованою є точка зору *О.М. Яковлева*, який виділяє наступні рівні попередження злочинів:

1. загально-соціальна профілактика; групова профілактика; індивідуалістична профілактика (рання і безпосередня);
2. загальна профілактика; профілактика у соціальних групах і колективах; індивідуальна профілактика (рання і безпосередня); профілактику злочинів на регіональному або галузевому рівні;
3. загально-соціальна профілактика; профілактика у соціальних групах і колективах; індивідуальна профілактика (рання і безпосередня); профілактику злочинів на міждержавному рівні.

10. Загальна профілактика злочинів – це:

1. діяльність щодо виявлення детермінант злочинності, а також розробку і здійснення заходів, спрямованих на їх усунення чи нейтралізацію;
2. діяльність щодо вивчення детермінант злочинності, а також розробку і здійснення заходів, спрямованих на їх нейтралізацію;
3. діяльність щодо вивчення та виявлення детермінант злочинності, а також розробку і здійснення заходів, спрямованих на їх нейтралізацію.

Тема №6: “Профілактика злочинності неповнолітніх та проявів домашнього насильства”

1. Насильство в сім’ї, злочинна поведінка неповнолітніх та молоді має свої особливості, які виявляються у:

1. рівні, структурі, динаміці та географії цієї злочинності, у причинах і умовах, мотивації злочинів;
2. рівні, структурі, динаміці цієї злочинності, у причинах та умовах, мотивації злочинів;
3. рівні, структурі, динаміці цієї злочинності, у причинах та умовах злочинів.

2. Злочинність неповнолітніх та молоді має свою специфіку, що зумовлюється:

1. соціально-психологічними особливостями цієї категорії осіб та їх статусом у державі;

2. соціально-психологічними особливостями цієї категорії осіб та їх статусом у суспільстві;
3. соціально-психологічними та генетичними особливостями цієї категорії осіб та їх статусом у суспільстві.

3. Для злочинності неповнолітніх властива:

1. високий рівень латентності;
2. середній рівень латентності;
3. низький рівень латентності.

4. Стан злочинності неповнолітніх багато в чому залежить:

1. від якості втілення у життя соціальних програм;
2. від якості боротьби з нею усіх суб'єктів профілактики злочинів;
3. від якості національного законодавства.

5. Молодими людьми віком 14 - 25 років вчинюється:

1. близько 50 % злочинів в Україні;
2. близько 62 % злочинів в Україні;
3. близько 65 % злочинів в Україні.

6. Що характеризує злочин, якій вчинюється в сфері сімейно-побутових відносин?:

1. є правомірним вирішенням конфлікту, конфліктної ситуації між людьми, пов'язаними саме сімейно-побутовими відносинами;
2. є правомірним вирішенням конфлікту, конфліктної ситуації між людьми, не пов'язаними саме сімейно-побутовими відносинами;
3. є неправомірним вирішенням конфлікту, конфліктної ситуації між людьми, пов'язаними саме сімейно-побутовими відносинами.

7. Криміногенні конфлікти в сімейно-побутових відносинах типові для:

1. стосунків між подружжям або родичами чоловіка, які мешкають з ними на одній житловій площі (а також у комунальній квартирі);
2. стосунків між колишнім подружжям або родичами чоловіка чи дружини, які мешкають з ними на одній житловій площі (а також у комунальній квартирі);
3. стосунків між подружжям або родичами дружини, які мешкають з ними на одній житловій площі (а також у комунальній квартирі).

8. Чинниками, які обумовлюють злочини неповнолітніх, традиційно вважаються:

1. негативний вплив у родині; недоліки у вихованні в трудовому колективі; незайнятість суспільно корисною працею; негативний вплив мікросередовища; вади у діяльності правоохоронних органів щодо профілактики злочинів неповнолітніх;
2. негативний вплив у сім'ї; недоліки у шкільному вихованні; незайнятість суспільно корисною працею; негативний вплив мікросередовища; вади у діяльності правоохоронних органів щодо профілактики злочинів неповнолітніх тощо;
3. негативний вплив у родині; недоліки у вихованні в трудовому колективі; незайнятість суспільно корисним відпочинком та працею; негативний вплив мікросередовища; вади у діяльності правоохоронних органів щодо профілактики злочинів неповнолітніх.

9. Причини та умови злочинності осіб молодого віку пов'язані:

1. передусім, із обставинами, що обумовлюють і злочинність неповнолітніх, але значення деяких із них змінюється;
2. передусім, із обставинами, що обумовлюють і злочинність дорослих, але значення деяких із них змінюється;
3. передусім, із обставинами, що обумовлюють і злочинність неповнолітніх та дорослих, але значення деяких із них змінюється.

10. Об'єктивними причинами злочинів, що вчинюються в сфері сімейно-побутових відносин є:

1. протиріччя між побутовим устроєм суспільства і побутом окремих мікрогруп, що розглядають останній як сферу відпочинку від суспільних вимог та обов'язків перед державою, як місце, де можна перебувати під дією соціального контролю;
2. протиріччя між побутовим устроєм суспільства і побутом окремих мікрогруп, що розглядають останній як сферу відпочинку від суспільних вимог та обов'язків перед державою, як місце, де можна перебувати поза дією соціального контролю;
3. протиріччя між побутом окремих мікрогруп, що розглядають останній як сферу відпочинку від суспільних вимог та обов'язків перед державою, як місце, де можна перебувати під дією соціального контролю.

Тема №7: “Профілактика екологічної злочинності”

1. На цей час природне середовище надалі зазнає:

1. великого антропогенного навантаження;
2. великого соціального навантаження;

3. великого демографічного навантаження.

2. Частка екологічно чистих територій в Україні:

1. становить всього 5 % загальної земельної площі України;
2. становить всього 7 % загальної земельної площі України;
3. становить всього 15 % загальної земельної площі України.

3. Малозабруднені території в Україні:

1. охоплюють 10 % її площі;
2. охоплюють 25 % її площі;
3. охоплюють 15 % її площі.

4. Як правило, забруднюючі речовини, що містяться у викидах в атмосферне повітря, осідають на ґрунтах у радіусі від джерела забруднення:

1. до 4 км;
2. до 5 км;
3. до 6 км.

5. Екологічні злочини – це:

1. передбачені кримінальним законом суспільне небезпечні діяння, що посягають на навколишнє природне середовище чи його окремі сфери (повітря, землю, надра, води тощо);
2. передбачені кримінальним законом суспільне небезпечні діяння, що посягають на навколишнє природне середовище та здоров'я людей;
3. передбачені кримінальним законом суспільне небезпечні діяння, що посягають на конкретне природне середовище чи його окремі сфери (повітря, землю, надра, води тощо).

6. Екологічні злочини створюють реальну загрозу:

1. національній безпеці України;
2. екологічній безпеці України;
3. внутрішній безпеці України.

7. Екологічна злочинність в Україні характеризується:

1. періодичним зростанням і середнім рівнем латентності;
2. постійним зростанням низькою латентністю;
3. постійним зростанням і високою латентністю.

8. Злочинцям у морально-психологічному плані, що вчинюють екологічні злочини властиві:

1. відвертий егоїзм, цинізм, спотворена еколого-правова свідомість, готовність до антисуспільних вчинків;
2. відвертий егоїзм, цинізм, спотворена еколого-правова свідомість, готовність до суспільно корисних вчинків;
3. відвертий егоїзм, цинізм, спотворена еколого-правова свідомість, готовність до правових вчинків.

9. Загальні детермінанти екологічної злочинності беруть свій початок з:

1. протиріч, що виникають при взаємодії права, людини і природи;
2. протиріч, що виникають при взаємодії людини і природи;
3. протиріч, що виникають при взаємодії законодавства, людини і природи.

10. Однією з важливих умов підвищення ефективності попередження екологічних злочинів є:

1. удосконалення правової бази природоохоронної діяльності;
2. удосконалення кримінального законодавства в природоохоронній діяльності;
3. удосконалення кримінологічних досліджень в природоохоронній діяльності.

Тема №8: “Профілактика організованої злочинності”

1. Організована злочинність являє собою:

1. згуртоване кримінальне середовище для ведення кримінального протиправного способу життя в умовах глибокої конспірації протягом не тривалого часу;
2. згуртоване кримінальне середовище для ведення кримінального протиправного способу життя в умовах глибокої конспірації протягом тривалого часу;
3. згуртоване кримінальне середовище для ведення правового способу життя в умовах глибокої конспірації протягом тривалого часу.

2. Стрижень організованої злочинності становить:

1. умисна насильницька поведінки;
2. необережна поведінки;
3. корислива мотивація поведінки.

3. Мета організованої злочинності полягає в:

1. одержанні за будь-яку ціну постійного і значного прибутку;
2. одержанні за будь-яку ціну постійного існування;

3. одержанні за будь-яку ціну постійного вчинення злочинів.

4. Основні групи жаргону злочинців:

1. загально кримінальний;
2. тюремний та спеціально-професійний;
3. все вище перелічене.

5. Організовані злочинні угруповання не можуть існувати без:

1. осіб, які отримують неправомірну вигоду (хабарників);
2. координаторів;
3. наявності великої кількості учасників угруповання.

6. Залежно від спрямованості, змісту, характеру та способу злочинної діяльності виділяють види організованих угруповань-спільнот:

1. спільноти, які створюються і спеціалізуються на вчиненні загально кримінальних злочинів у поєднанні з організацією азартних ігор, вимаганням, викраданням людей, наркобізнесом тощо;
2. спільноти господарської, комерційної, фінансової спрямованості, що паразитують на офіційних ланках економічних, банківських та організаційних структур суспільства; спільноти змішаного типу, які сполучають у собі риси вищезазначених організованих злочинних спільнот;
3. все вище перелічене.

7. Найбільш висока інтенсивність рецидиву злочинів перепадає:

1. на першій рік, потім півтора року та два роки;
2. на перші три, потім шість місяців та рік;
3. на перші місяць, потім третій місяців та півроку.

8. Структурні особливості рецидивної злочинності відображаються:

1. кримінальний професіоналізм рецидивістів;
2. соціальним відчуженням та маргіналізацію їх особи;
3. непристосованістю до соціального середовища.

9. За змістом причини та умови організованої та групової злочинності можна класифікувати на:

1. об'єктивні та суб'єктивні детермінанти;
2. зовнішні та внутрішні;
3. соціально-економічні, організаційно-управлінські, суспільно-моральні, правові

фактори тощо.

10. Класифікація рецидивістів має велике значення для раціональної організації:

1. виправного процесу в установах з виконання покарань і прогнозування злочину;
2. виправного процесу в установах з виконання покарань і прогнозування рецидиву;
3. удосконалення законодавства, в установах з виконання покарань і прогнозування злочинності.

Тема №9: “Профілактика злочинів проти власності”

1. Аналіз злочинів проти власності та економічної злочинності передбачає вивчення:

1. закономірностей її виникнення;
2. закономірностей розвитку самої економіки та процесів управління нею;
3. закономірностей розвитку податкового управління економіки.

2. Злочини проти власності та економічні злочини нині включають в себе:

1. широке коло різних за своїми кримінально-правовими ознаками діянь.
2. специфічне коло різних за своїми кримінально-правовими ознаками діянь.
3. вузьке коло різних за своїми кримінально-правовими ознаками діянь.

3. У вітчизняній кримінологічній літературі питання про саме економічну злочинність було поставлене:

1. на початку 90-х років;
2. на початку 80-х років;
3. на початку 70-х років.

4. Основні складові тіньової економіки:

1. легальну неприховану економічну діяльність, що не підлягає оподаткуванню та з різних причин не враховується офіційною статистикою;
2. протизаконну, свідомо приховувану економічну діяльність;
3. все вище перелічене.

5. Економічна злочинність включає:

1. різні зловживання суб'єктів господарювання, що посягають на порядок

управління економікою, реалізується у процесі професійної діяльності суб'єктів господарювання, спричиняє істотну матеріальну, фізичну і моральну шкоду суспільству та окремим громадянам, складається із множинності епізодів злочинів;

2. вчиняється як фізичними, так і юридичними особами, створює складність персональної ідентифікації як злочинця, так і жертв економічних злочинів;
3. все вище перелічене.

6. Злочини проти власності та економічна злочинність має переважно:

1. штучну латентність;
2. природну латентність;
3. пограничну латентність.

7. Злочини проти власності та економічні злочини, порівняно із "загально кримінальними", мають:

1. високий рівень латентності;
2. середній рівень латентності;
3. низький рівень латентності.

8. Економічна злочинність – це явище, що:

1. стимулює розвиток ринкових відносин, вільної конкуренції, а у кінцевому підсумку - підриває основи економічної безпеки держави;
2. стримує розвиток ринкових відносин, вільної конкуренції, а у кінцевому підсумку - підриває основи економічної безпеки держави;
3. підтримує розвиток ринкових відносин, вільної конкуренції, а у кінцевому підсумку - підриває основи економічної безпеки держави.

9. За даними кримінологічних досліджень, кожен двоє із трьох засуджених за злочини проти власності та економічні злочини мають:

1. середню освіту;
2. вищу освіту;
3. середню спеціальну та вищу освіту.

10. Спонукальними мотивами заняття злочинною діяльністю у сфері власності виступають:

1. користь та жадоба до непомірного збагачення, володіння престижними речами;
2. недоступними для пересічних громадян, зайняття високого становища у владних та інших структурах;
3. все вище перелічене.

Тема № 10: “Кіберзлочинність: її детермінація та запобігання”

1. Кіберзлочинність має наступний характер:

1. транснаціональність, латентність;
2. динамічність темпів зростання та трансформацій, анонімність, масштабність наслідків;
3. все вище перелічене.

2. Кіберзлочини характеризуються наступним:

1. високою латентністю, складністю їх виявлення та розслідування, складністю доказу в суді подібних справ, транснаціональною складовою в основному з використанням інформаційної мережі Інтернет, високим збитком навіть від одиничного злочину;
2. низьким рівнем латентності та нескладністю їх виявлення та розслідування;
3. Немає ніяких особливих характеристик.

3. Кіберзлочини можна класифікувати на:

1. традиційні злочини, що вчиняються за допомогою комп'ютерних технологій та Інтернету (шахрайство з використанням ЕОМ, незаконне збирання відомостей, що становлять комерційну таємницю, шляхом несанкціонованого доступу до комп'ютерної інформації тощо);
2. нові злочини, що стали можливі завдяки новітнім комп'ютерним технологіям (злочини передбачені Розділом XVI Кримінального кодексу України);
3. все вище перелічене.

4. Кіберзлочини – це:

1. передбачені кримінальним законом суспільно небезпечні діяння, для скоєння та розслідування яких застосовуються комп'ютерні соціальні мережі;
2. передбачені кримінальним законом суспільно небезпечні діяння, для скоєння та розслідування яких застосовуються комп'ютерні технології та/або використовується глобальна мережа Інтернет;
3. передбачені кримінальним законом суспільно небезпечні діяння, для скоєння та розслідування яких застосовуються комп'ютерне програмне забезпечення.

5. Специфіка даного виду злочинності полягає у тому, що:

1. готування та скоєння злочину здійснюється, практично будь-ким;
2. готування та скоєння злочину здійснюється, практично не відходячи від “робочого місця”;
3. готування та скоєння злочину здійснюється технологіями соціальних мереж.

6. Стрімкий розвиток інформаційних технологій є:

1. причиною прогресу кіберзлочинності;
2. причиною розвитку особливостей злочинності;
3. характеризує негативні процеси в державі.

7. Першою причиною розвитку кіберзлочинності, як і будь-якого бізнесу, є:

1. високий рівень замовлень;
2. прибутковість, – вона неймовірно прибуткова;
3. амбіції злочинців.

8. Грабувати тих, кого ти не бачиш, до кого не можеш дотягтися рукою:

1. досить скрутно;
2. технічно неможливо;
3. набагато легше.

9. Сьогодні жертвами злочинців, що орудують у віртуальному просторі, можуть стати:

1. не лише люди, але і цілі держави;
2. лише люди;
3. держави.

10. Кіберзлочинність – неминучий наслідок:

1. глобалізації інноваційних процесів;
2. глобалізації інформаційних процесів;
3. глобалізації інформаційних технологій.

Ключ до тестових завдань
з навчальної дисципліни: «Кримінологія та профілактика злочинів»

Номер питання	Номер тестового завдання									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	3	2	1	1	1	1	2	2	1
2	3	2	3	3	2	2	2	3	1	1
3	1	1	1	2	3	1	3	1	3	3
4	2	2	1	1	2	2	2	3	3	2
5	1	3	2	3	1	1	1	2	3	2
6	3	3	3	2	2	3	1	3	2	1
7	2	2	2	1	2	2	3	2	1	2
8	1	1	1	2	3	2	1	2	2	3
9	2	2	2	1	2	1	2	3	3	1
10	1	3	1	3	1	2	1	2	5	2

**Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни: «Кримінологія та профілактика злочинів»
Варіант №1.**

1. Кримінологія як галузь наукових знань (як наука) виникла в:

1. XVIII ст.;
2. XIII ст.;
3. XV ст.

2. Етимологічне поняття “кримінологія” означає:

1. вчення про походження злочинності;
2. вчення про злочинність та особу злочинця;
3. вчення про злочин.

3. Кримінологія - це:

1. комплексна наука про злочинність, її сутність та історичні форми прояву, детермінанти (причини та умови), стан, структуру і динаміку, особу злочинця, жертву злочину, а також про шляхи та засоби протидії злочинності та інші, пов'язані з нею антисоціальні (фонові) прояви;
2. галузь про злочинність, особу злочинця, а також про засоби протидії злочинцям;
3. комплексна наука про злочинність та її сучасний стан.

4. Згідно з результатами опитувань громадської думки, проведених в останні десятиліття, люди багатьох країн ставлять злочинність після економічних проблем на:

1. друге місце;
2. третє місце;
3. друге-третє місце.

5. Сучасний погляд на злочинність як явище почав формуватися:

1. у другій половині XVIII ст.;
2. у XIX ст.;
3. на початку XX ст.

6. Перші кримінальні статистичні звіти були складені у:

1. Франції в 1826 р.;
2. Німеччині в 1836 р.;
3. Англії в 1824 р.

7. Зміст поняття особи злочинця поєднує в собі:

1. філософське поняття особи і кримінально-правове поняття злочинця;
2. соціологічне поняття особи і юридичне поняття злочинця;

3. соціально-філософське поняття людини і особи в поєднанні поняття суб'єкта злочину.

8. Особа – це:

1. філософські прояви людини, те, ким вона себе відчуває у процесі своєї діяльності в суспільстві;
2. сутність людини, те, ким вона стала у трудової діяльності, своєї діяльності у побуті та в суспільстві;
3. соціальна сутність людини, те, ким вона стала у процесі соціалізації, своєї діяльності в суспільстві.

9. Соціальні якості конкретної особи пов'язані з:

1. рівнем її свідомості, змістом внутрішнього духовного світу;
2. рівнем її виховання, змістом внутрішнього уявлення;
3. рівнем її культури та змістом внутрішнього прояву на розуміння сутності речей.

10. Під причиною слід розуміти:

1. те, що породжує наслідок, а наслідок – є результатом дії причини;
2. те, що породжує обов'язкові результативні дії;
3. те, що породжує умови наслідку.

11. Під умовами треба розуміти

1. обставини, які самі собою породжують злочин і сприяють його вчиненню;
2. обставини, спонукають до вчинення злочину;
3. обставини, які самі собою не породжують злочин, але сприяють його вчиненню.

12. Проблема причин злочинності існує протягом:

1. останніх двох тисячоліть, тобто виникла значно пізніше самої виникнення науки кримінології;
2. тисячоліть, тобто виникла значно раніше самої науки кримінології;
3. останнього тисячоліття, тобто виникла значно пізніше самої виникнення науки кримінології.

13. Попередження (профілактика) злочинності і окремих (одиночних) злочинів є:

1. головною (центральною) проблемою кримінології і вирішальним напрямом боротьби зі злочинністю;
2. однією, поряд з іншими проблемами кримінології під час вирішення напрямів боротьби зі злочинністю;
3. однією з проблем кримінології під час вирішення соціальних проблем сучасності.

14. Кримінально-правове попередження – це:

1. соціальні заходи, які здійснюються у процесі призначення покарання та його виконання;
2. превентивні заходи, які здійснюються у процесі призначення покарання та його виконання;
3. державні, соціальні та превентивні заходи, які здійснюються у процесі призначення покарання та його виконання.

15. Предметом теорії попередження злочинів є:

1. поняття попереджувальної діяльності, її види, форми, рівні, суб'єкти й об'єкти цієї діяльності, організаційні та правові основи;
2. тактика і методика здійснення попереджувальних заходів та особливості попередження окремих видів злочинів;
3. все вище перелічене.

16. Насильство в сім'ї, злочинна поведінка неповнолітніх та молоді має свої особливості, які виявляються у:

1. рівні, структурі, динаміці та географії цієї злочинності, у причинах і умовах, мотивації злочинів;
2. рівні, структурі, динаміці цієї злочинності, у причинах та умовах, мотивації злочинів;
3. рівні, структурі, динаміці цієї злочинності, у причинах та умовах злочинів.

17. Злочинність неповнолітніх та молоді має свою специфіку, що зумовлюється:

1. нерівними особливостями цієї категорії осіб та їх проявів у державі;
2. соціально-психологічними особливостями цієї категорії осіб та їх статусом у суспільстві;
3. патологічними особливостями цієї категорії осіб та їх статусом у суспільстві.

18. Для злочинності неповнолітніх властива:

1. високий рівень латентності;
2. середній рівень латентності;
3. низький рівень латентності.

19. На цей час природне середовище надалі зазнає:

1. великого антропогенного навантаження;
2. великого соціального навантаження;
3. великого демографічного навантаження.

20. Частка екологічно чистих територій в Україні:

1. становить всього 5 % загальної земельної площі України;
2. становить всього 7 % загальної земельної площі України;
3. становить всього 15 % загальної земельної площі України.

21. Мало забруднені території в Україні:

1. охоплюють 10 % її площі;
2. охоплюють 25 % її площі;
3. охоплюють 15 % її площі.

22. Аналіз злочинів проти власності та економічної злочинності передбачає вивчення:

1. закономірностей її виникнення;
2. закономірностей розвитку самої економіки та процесів управління нею;
3. закономірностей розвитку податкового управління економіки.

23. Злочини проти власності та економічні злочини нині включають в себе:

1. широке коло різних за своїми кримінально-правовими ознаками діянь.
2. специфічне коло різних за своїми кримінально-правовими ознаками діянь.
3. вузьке коло різних за своїми кримінально-правовими ознаками діянь.

24. У вітчизняній кримінологічній літературі питання про саме економічну злочинність було поставлене:

1. на початку 90-х років;
2. на початку 80-х років;
3. на початку 70-х років.

25. Кіберзлочинність має наступний характер:

1. транснаціональність, латентність;
2. динамічність темпів зростання та трансформацій, анонімність, масштабність наслідків;
3. все вище перелічене.

**Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни: «Кримінологія та профілактика злочинів»
Варіант №2.**

1. Кримінологія є однією з соціально-правових наук і її місце:

1. є галуззю лише соціальних наук;
2. на межі соціальних та правових наук;
3. на межі кримінально-правових наук та інших наук правознавства.

2. Предмет кримінології та як науки:

1. злочинність як соціально-правове явище; особа злочинця; причини та умови (детермінанти) злочинності; попередження (профілактика) злочинності;
2. прогнозування злочинності, а також планування заходів протидії їй; кримінально-правова статистика, методика вивчення злочинності; супутні злочинності негативні соціальні явища; жертва злочину; Суїцидальна поведінка (проблема самогубства);
3. злочинність як соціально-правове явище; особа злочинця; причини та умови (детермінанти) злочинності; попередження злочинності; прогнозування злочинності, а також планування заходів протидії їй; кримінально-правова статистика, методика вивчення злочинності; супутні злочинності негативні соціальні явища; жертва злочину; Суїцидальна поведінка (проблема самогубства).

3. Основними завданнями кримінології є:

1. здобуття достовірних знань про те, що становить не тільки предмет; виявлення та аналіз факторів (чинників), які детермінують (обумовлюють) злочинність; встановлення процесу формування особи злочинця та жертв злочинів й суїциду; розробка засобів протидії злочинності та запобігання злочинній поведінці з боку окремих осіб;
2. здобуття достовірних знань про злочинність; встановлення процесу формування особи злочинця; причини та умови злочинності; розробка засобів протидії злочинності та запобігання злочинній поведінці з боку окремих осіб;
3. здобуття достовірних знань про те, що становить її предмет; виявлення та аналіз факторів (чинників), які детермінують (обумовлюють) злочинність; встановлення процесу формування особи злочинця та жертв злочинів; розробка засобів протидії злочинності та запобігання злочинній поведінці з боку окремих осіб.

4. Французький соціолог Е. Дюркгейм розробив основні положення:

1. соціопатичного підходу до злочинності;
2. соціологічного підходу до злочинності;
3. класичного підходу до злочинності.

5. Злочинність – це:

1. відносно масове, історично мінливе, що має кримінально-карний характер, явище класового суспільства, що складається з усієї сукупності злочинів, які вчиняються у певній державі у певний період часу;
2. відносно масове, історично мінливе соціальне, що має кримінально-правовий характер, явище держави, що складається з злочину, який вчиняється у певній державі у певний період часу;
3. відносно масове, історично мінливе соціальне явище, що має кримінально-правовий характер, що складається з усієї сукупності злочинів, які вчиняються у певній державі і у певний період часу, а також осіб що їх вчинили.

6. Основними показниками злочинності є:

1. рівень осіб, динаміка, структура;
2. рівень, інтенсивність, динаміка, структура, географія;
3. стан злочинності, рівень та коефіцієнт злочинності, питома вага злочинності, структура злочинності, характер злочинності, динаміка злочинності, ціна злочинності.

7. Процес, протягом якого особа розвивається і змінюється, отримуючи конкретне соціальне обличчя, називається:

1. соціалізацією;
2. ресоціалізацією;
3. соціальністю.

8. Вивчення особи злочинця у кримінології підпорядковано виявленню закономірностей:

1. формування злочинної поведінки та злочинності як масового явища, розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо боротьби зі злочинністю;
2. злочинної поведінки, злочинності як масового явища, їх детермінації і розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо боротьби зі злочинністю;
3. формування злочинної поведінки особи, їх розвитку і розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо боротьби зі злочинністю.

9. Особа злочинця – це:

1. сукупність рольових та значимих властивостей, зв'язків і відносин, які характеризують людину, винну в порушенні закону, в поєднанні з іншими (неособистими) причинами та умовами, що впливають на злочин;
2. сукупність соціально-рольових та значимих властивостей, ознак, зв'язків і відносин, які характеризують людину, винну в порушенні кримінального закону, в поєднанні з іншими (неособистими) причинами та умовами, що впливають на її злочинну поведінку;
3. сукупність соціальних властивостей і відносин, які характеризують людину, винну в порушенні законодавства, в поєднанні з іншими (неособистими) умовами та обставинами, що впливають на її поведінку в суспільстві.

10. Причини і умови злочинності залежно від масштабу дії можна класифікувати на:

1. причини і умови злочинності в цілому; причини і умови окремих видів злочинності та причини і умови конкретних злочинів;
2. причини злочинності в державі; причини окремих видів злочинності; причини конкретного злочину;
3. причини і умови злочинності взагалі в державі; причини і умови злочинності в окремих регіонах; причини і умови злочинності в конкретному регіоні.

11. Види причин і умов злочинності:

1. об'єктивні та суб'єктивні;
2. загальні та конкретні, зовнішні, внутрішні та інші детермінанти злочинності;
3. все вище перелічене.

12. Мотивація вчинення злочину:

1. є безпосередньою причиною злочину;
2. не є безпосередньою причиною злочину, лише в залежності від характеру вчиненого злочину;
3. не є впливає на причину злочину.

13. Профілактика у широкому розумінні – це:

1. підпорядкована методології боротьби зі злочинністю;
2. підпорядкована боротьбі зі злочинністю як явищем;
3. підпорядкована завданням боротьби та попередження злочинних вчинків.

14. Профілактика у вузькому розумінні – це:

1. попередженню конкретних злочинів з боку окремих осіб;
2. попередженню злочину з боку окремих груп чи злочинних угруповань;
3. попередженню конкретного виду злочину з боку окремих осіб.

15. Профілактика (попередження) злочинів – це:

1. особливий вид соціального управління, який покликаний у розробці та здійсненні спеціальних заходів щодо виявлення детермінант злочинності, а також справляння запобіжного впливу на всіх осіб;
2. особливий вид соціального управління, який покликаний забезпечити безпеку правоохоронюваних цінностей і полягає у розробці та здійсненні спеціальних заходів щодо виявлення й усунення детермінант злочинності, а також справляння запобіжного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки;
3. особливий вид управління, який покликаний забезпечити безпеку цінностей держави і полягає у розробці та здійсненні спеціальних заходів.

16. Стан злочинності неповнолітніх багато в чому залежить:

1. від якості втілення у життя соціальних програм;
2. від якості боротьби з нею усіх суб'єктів профілактики злочинів;

3. від якості національного законодавства.

17. Молодими людьми віком 14 - 25 років вчинюється:

1. близько 50 % злочинів в Україні;
2. близько 62 % злочинів в Україні;
3. близько 65 % злочинів в Україні.

18. Що характеризує злочин, якій вчинюється в сфері сімейно-побутових відносин?:

1. є правомірним вирішенням конфлікту, конфліктної ситуації між людьми, пов'язаними саме сімейно-побутовими відносинами;
2. є правомірним вирішенням конфлікту, конфліктної ситуації між людьми, не пов'язаними саме сімейно-побутовими відносинами;
3. є неправомірним вирішенням конфлікту, конфліктної ситуації між людьми, пов'язаними саме сімейно-побутовими відносинами.

19. Як правило, забруднюючі речовини, що містяться у викидах в атмосферне повітря, осідають на ґрунтах у радіусі від джерела забруднення:

1. до 4 км;
2. до 5 км;
3. до 6 км.

20. Екологічні злочини – це:

1. передбачені кримінальним законом суспільне небезпечні діяння, що посягають на навколишнє природне середовище чи його окремі сфери (повітря, землю, надра, води тощо);
2. передбачені кримінальним законом суспільне небезпечні діяння, що посягають на навколишнє природне середовище та здоров'я людей;
3. передбачені законом діяння, що посягають на конкретне природне середовище чи його окремі сфери (повітря, землю, надра, води тощо).

21. Екологічні злочини створюють реальну загрозу:

1. національній безпеці України;
2. екологічній безпеці України;
3. внутрішній безпеці України.

22. Основні складові тіньової економіки:

1. легальну неприховану економічну діяльність, що не підлягає оподаткуванню та з різних причин не враховується офіційною статистикою;
2. протизаконну, свідомо приховувану економічну діяльність;
3. все вище перелічене.

23. Економічна злочинність включає:

1. різні зловживання суб'єктів господарювання, що посягають на порядок управління економікою, реалізується у процесі професійної діяльності суб'єктів господарювання, спричиняє істотну матеріальну, фізичну і моральну шкоду суспільству та окремим громадянам, складається із множинності епізодів злочинів;
2. вчиняється як фізичними, так і юридичними особами, створює складність персональної ідентифікації як злочинця, так і жертв економічних злочинів;
3. все вище перелічене.

24. Кіберзлочини характеризуються наступним:

1. високою латентністю, складністю їх виявлення та розслідування, складністю доказу в суді подібних справ, транснаціональною складовою в основному з використанням інформаційної мережі Інтернет, високим збитком навіть від одного злочину;
2. низьким рівнем латентності та нескладністю їх виявлення та розслідування;
3. Немає ніяких особливих характеристик.

25. Кіберзлочини можна класифікувати на:

1. традиційні злочини, що вчиняються за допомогою комп'ютерних технологій та Інтернету (шахрайство з використанням ЕОМ, незаконне збирання відомостей, що становлять комерційну таємницю, шляхом несанкціонованого доступу до комп'ютерної інформації тощо);
2. нові злочини, що стали можливі завдяки новітнім комп'ютерним технологіям (злочини передбачені Розділом XVI Кримінального кодексу України);
3. все вище перелічене.

**Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни: «Кримінологія та профілактика злочинів»
Варіант №3.**

1. Функції кримінології:

1. регулятивна, роз'яснювальна, прагматична, прикладна;
2. описова, пояснювальна, прогностична, практично-перетворювальна;
3. регулятивна, охоронна, пояснювальна, практично-перетворювальна.

2. Методологія – це:

1. система певних теорій, які виступають як керівний принцип, знаряддя наукового аналізу, засіб реалізації вимог цього аналізу;
2. система поглядів, які допомагають дослідженню певних явищ та процесів;
3. сукупність певних теорій, які виступають як керівний принцип, знаряддя наукового аналізу, засіб реалізації вимог цього аналізу.

3. В основі методології лежить:

1. принципи діалектики;
2. загальний метод пізнання – діалектичний та історичний матеріалізм;
3. закони та категорії.

4. Рівень злочинності – це:

1. абсолютна кількість вчинених злочинів, скоєних на певній території за певний проміжок часу;
2. абсолютна кількість вчинених злочинів, скоєних на певній території за певний проміжок часу, а також злочинців;
3. відносна кількість вчинених злочинів, скоєних на певній території за певний проміжок часу, а також злочинців.

5. Динаміка злочинності – це:

1. кримінологічна категорія, що означає зміни у стані, структурі, характері, географії злочинності, що відбувалися протягом певного періоду;
2. кримінологічна категорія, що означає зміни у рівні та структурі злочинності, що відбувалися протягом визначеного часу;
3. кримінологічна категорія, що відображає стан, структуру, характер, географію злочинності, що відбувалася протягом певного періоду.

6. Структура злочинності – це:

1. внутрішня властива їй ознака, що розкриває якісні характеристики злочинців, вчинених ними злочинів за певний проміжок часу і на певній території;
2. внутрішня властива їй ознака, яка розкриває якісно різні групи або види злочинів, з яких вона складається, вчинених за певний проміжок часу і на певній території;

3. внутрішня властива їй ознака яка розкриває якісно різні види злочинів вчинених за певний проміжок часу і на певній території.

7. Коли у кримінально-правовому аспекті виникає особа злочинця ?

1. виникає після вчинення злочину, визнання її судом винною та вступу вироку суду в законну силу і триває до моменту відбуття покарання та погашення (зняття) судимості;
2. виникає після визнання її судом винною та вступу вироку суду в законну силу і триває до моменту відбуття покарання та погашення (зняття) судимості;
3. виникає після сформування антисуспільної спрямованості, вчинення ним злочину, визнання її судом винною та вступу вироку суду в законну силу і триває до моменту відбуття покарання та погашення (зняття) судимості.

8. Для створення наукової основи боротьби зі злочинністю враховуються:

1. психологічні, педагогічні та інші знання, які допомагають визначити мотиви і мету вчинення злочину, а також засоби впливу на особу злочинця;
2. психічні, психологічні, генетичні, педагогічні знання, які допомагають визначити мотиви і мету вчинення злочину, а також засоби впливу на особу злочинця;
3. психопатологічні та генетичні знання, які допомагають визначити підстави вчинення злочину, а також засоби впливу на особу злочинця.

9. Вчення про особу злочинця має як науково-пізнавальне, так і практичне значення, конкретизуючи у собі:

1. проблеми становлення особи злочинця, детермінації злочинності та боротьби з нею;
2. проблеми детермінації злочинності та боротьби з нею;
3. проблеми розвитку окремих злочинів, особи злочинця, детермінації злочинності та боротьби з нею.

10. Мікросередовище - це:

1. сфері безпосереднього спілкування індивіда;
2. сфері безпосереднього оточення індивіда;
3. сфері безпосереднього оточення та спілкування індивіда.

11. Конкретною криміногенною ситуацією є:

1. сукупність зовнішніх (об'єктивних) та внутрішніх (суб'єктивних) обставин, в яких опинилася людина і які впливають на її свідомість, почуття, волю, з урахуванням яких особа приймає рішення вчинити дію, що утворює склад умисного злочину або призводить до злочину з необережності;
2. сукупність зовнішніх (об'єктивних) обставин, в яких опинилася людина і які впливають на її свідомість, почуття, волю, з урахуванням яких особа приймає рішення вчинити дію, що утворює склад умисного злочину або призводить до злочину з необережності;

3. сукупність внутрішніх (суб'єктивних) обставин, в яких опинилася людина і які впливають на її свідомість, почуття, волю, з урахуванням яких особа приймає рішення вчинити дію, що утворює склад умисного злочину або призводить до злочину з необережності.

12. Криміногенна ситуація – це:

1. особливий характер взаємодії особи із соціальною дійсністю;
2. особливий характер особи та детермінантів злочинності із соціальною дійсністю;
3. особливий характер детермінантів злочинності.

13. Основними цілями, профілактики є:

1. обмеження дії соціальних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю; усунення (нейтралізація) детермінант злочинних проявів; ліквідація криміногенних факторів у мікросередовищі особи, які формують її антисуспільну позицію і мотивацію злочинної поведінки; превентивний вплив на особу, яка за своїм антисуспільним способом життя здатна вчинити злочин;
2. обмеження дії негативних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю; усунення (нейтралізація) детермінант злочинних проявів; ліквідація криміногенних факторів у мікросередовищі особи, які формують її антисуспільну позицію і мотивацію злочинної поведінки; превентивний вплив на особу, яка за своїм антисуспільним способом життя здатна вчинити злочин;
3. обмеження дії соціальних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю; усунення (нейтралізація) детермінант злочинних проявів; ліквідація криміногенних факторів у мікро-, макро- середовищі особи, які формують її антисуспільну позицію і мотивацію злочинної поведінки; превентивний вплив на особу, яка за своїм антисуспільним способом життя здатна вчинити злочин.

14. Принципи профілактики злочинів:

1. упередженість; законність; гуманність; наукова обґрунтованість; демократизм; диференціація; своєчасність; плановість; комплексність;
2. упередженість; законність; гуманність; наукова обґрунтованість; демократизм; диференціація; своєчасність; плановість; системність; комплексність;
3. законність; гуманність; наукова обґрунтованість; демократизм; диференціація; своєчасність; плановість; комплексність.

15. Найбільш обґрунтованою є точка зору *О.М. Яковлева*, який виділяє наступні рівні попередження злочинів:

1. загально-соціальна профілактика; групова профілактика; індивідуалістична профілактика (рання і безпосередня);
2. загальна профілактика; профілактика у соціальних групах і колективах; індивідуальна профілактика (рання і безпосередня); профілактику злочинів на регіональному або галузевому рівні;

3. загально-соціальна профілактика; профілактика у соціальних групах і колективах; індивідуальна профілактика (рання і безпосередня); профілактику злочинів на міждержавному рівні.

16. Криміногенні конфлікти в сімейно-побутових відносинах типові для:

1. стосунків між подружжям або родичами чоловіка, які мешкають з ними на одній житловій площі (а також у комунальній квартирі);
2. стосунків між колишнім подружжям або родичами чоловіка чи дружини, які мешкають з ними на одній житловій площі (а також у комунальній квартирі);
3. стосунків між подружжям або родичами дружини, які мешкають з ними на одній житловій площі (а також у комунальній квартирі).

17. Чинниками, які обумовлюють злочини неповнолітніх, традиційно вважаються:

1. негативний вплив у родині; недоліки у вихованні в трудовому колективі; незайнятість суспільно корисною працею; негативний вплив мікросередовища; вади у діяльності правоохоронних органів щодо профілактики злочинів неповнолітніх;
2. негативний вплив у сім'ї; недоліки у шкільному вихованні; незайнятість суспільно корисною працею; негативний вплив мікросередовища; вади у діяльності правоохоронних органів щодо профілактики злочинів неповнолітніх тощо;
3. негативний вплив у родині; недоліки у вихованні в трудовому колективі; незайнятість суспільно корисним відпочинком та працею; негативний вплив мікросередовища; вади у діяльності правоохоронних органів щодо профілактики злочинів неповнолітніх.

18. Причини та умови злочинності осіб молодого віку пов'язані:

1. передусім, із обставинами, що обумовлюють і злочинність неповнолітніх, але значення деяких із них змінюється;
2. передусім, із обставинами, що обумовлюють і злочинність дорослих, але значення деяких із них змінюється;
3. передусім, із обставинами, що обумовлюють і злочинність неповнолітніх та дорослих, але значення деяких із них змінюється.

19. Об'єктивними причинами злочинів, що вчинюються в сфері сімейно-побутових відносин є:

1. протиріччя між побутовим устроєм суспільства і побутом окремих мікрогруп, що розглядають останній як сферу відпочинку від суспільних вимог та обов'язків перед державою, як місце, де можна перебувати під дією соціального контролю;
2. протиріччя між побутовим устроєм суспільства і побутом окремих мікрогруп, що розглядають останній як сферу відпочинку від суспільних вимог та

обов'язків перед державою, як місце, де можна перебувати поза дією соціального контролю;

3. протиріччя між побутом окремих мікрогруп, що розглядають останній як сферу відпочинку від суспільних вимог та обов'язків перед державою, як місце, де можна перебувати під дією соціального контролю.

20. Екологічна злочинність в Україні характеризується:

1. періодичним зростанням і середнім рівнем латентності;
2. постійним зростанням низькою латентністю;
3. постійним зростанням і високою латентністю.

21. Злочинцям у морально-психологічному плані, що вчинюють екологічні злочини властиві:

1. відвертий егоїзм, цинізм, спотворена свідомість, готовність до антисуспільних вчинків;
2. відвертий егоїзм, цинізм, спотворена еколого-правова свідомість, готовність до суспільно корисних вчинків;
3. відвертий егоїзм, еколого-правова свідомість, готовність до вчинків.

22. Загальні детермінанти екологічної злочинності беруть свій початок з:

1. протиріч, що виникають при взаємодії права, людини і природи;
2. протиріч, що виникають при взаємодії людини і природи;
3. протиріч, що виникають при взаємодії законодавства, людини і природи.

23. Найбільш висока інтенсивність рецидиву злочинів перепадає:

1. на першій рік, потім півтора року та два роки;
2. на перші три, потім шість місяців та рік;
3. на перші місяць, потім третій місяців та півроку.

24. Структурні особливості рецидивної злочинності відображаються:

1. кримінальний професіоналізм рецидивістів;
2. соціальним відчуженням та маргіналізацію їх особи;
3. непристосованістю до соціального середовища.

25. За змістом причини та умови організованої та групової злочинності можна класифікувати на:

1. об'єктивні та суб'єктивні детермінанти;
2. зовнішні та внутрішні;
3. соціально-економічні, організаційно-управлінські, суспільно-моральні, правові фактори тощо.

**Ключ до модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни:
«Кримінологія та профілактика злочинів»**

№ з/п	Варіант 1	№ з/п	Варіант 2	№ з/п	Варіант 3
1.	1	1.	2	1.	2
2.	3	2.	1	2.	1
3.	1	3.	3	3.	2
4.	3	4.	2	4.	2
5.	2	5.	3	5.	1
6.	1	6.	3	6.	2
7.	2	7.	1	7.	2
8.	3	8.	2	8.	1
9.	1	9.	2	9.	2
10.	1	10.	1	10.	1
11.	3	11.	3	11.	2
12.	2	12.	2	12.	1
13.	1	13.	2	13.	2
14.	1	14.	1	14.	3
15.	3	15.	2	15.	2
16.	1	16.	2	16.	2
17.	2	17.	1	17.	2
18.	1	18.	3	18.	1
19.	1	19.	2	19.	3
20.	2	20.	1	20.	3
21.	3	21.	1	21.	2
22.	2	22.	3	22.	2
23.	1	23.	3	23.	2
24.	3	24.	1	24.	3
25.	1	25.	3	25.	2

Рекомендована література:

База

1. Конституція України [Електронний ресурс]: закон України від 28. 06. 1996 р. № 1401-VIII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 30. 09. 2016 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 05. 04. 2001 р. № 5460-VI (5460-17) із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 10. 11. 2018 р. № 2599-VIII. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 19. 10. 2012 р. № 5076-VI із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 10. 11. 2018 р. № 2599-VIII (4651-VI). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Постанови Пленуму Верховного Суду України із загальних питань судової діяльності та в кримінальних справах / [упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова]. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2010. – 456 с.
5. Про Національну поліцію [Електронний ресурс]: закон України від 02. 06. 2015 р. № 580-VIII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 25. 11. 2018 р. № 2612-VIII (580-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
6. Про державну статистику [Електронний ресурс]: закон України від 13 липня 2000 р. № 1922-III із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 19. 04. 2014 р. № 1170-VII (2614-XII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
7. Про відходи [Електронний ресурс]: закон України від 05. 03 1998 р. із змін., внес. згідно із Законами: за станом на 09. 04. 2015 р. № 320-VIII (320-19). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
8. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: [Електронний ресурс]: закон України від 26. 10 2014 р. із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 04. 10. 2018 р. (2530-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
9. Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Електронний ресурс]: закон України від 01. 02. 2015 р. № 120-VIII (120-19) із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 20. 01. 2018 р. (2249-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
10. Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення [Електронний ресурс]: закон України від 23. 12. 2010 р. № 2861-VI (2861-17). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

11. Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 223. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

12. Про захист суспільної моралі [Електронний ресурс]: закон України від 05. 03. 2015 р. № 173-VIII (173-19). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

13. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними [Електронний ресурс]: закон України від 11. 08. 2013 р. № 406-VII (406-18) із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 04. 11. 2018 р. (2581-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

14. Про зону надзвичайної екологічної ситуації [Електронний ресурс]: закон України від 09. 02. 2006 р. № 3421-IV (3421-15) із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 28. 12. 2015 р. (901-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

15. Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів [Електронний ресурс]: закон України від 05. 04. 2001 р. № 2341-III (2341-14) із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 04. 10. 2018 р. (2530-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

16. Про охорону атмосферного повітря [Електронний ресурс]: закон України від 16. 10. 1992 р. № 2707-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 18. 12. 2017 р. (2059-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

17. Про природно-заповідний фонд України [Електронний ресурс]: закон України від 16 червня 1992 р. № 2456-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 19. 04. 2018 р. (2362-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

18. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: закон України від 16. 07. 2015 р. № 630-VIII (630-19) із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 05. 01. 2017 р. (1798-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

19. Про профілактику злочинів [Електронний ресурс]: проект закону України від 12 травня 1998 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

20. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і

дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря) від 4 лютого 2004 року № 1433-IV. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

21. Про тваринний світ [Електронний ресурс]: закон України від 13. 12. 2001 р. № 2894-III змін. і доп., внес. згідно із Законами України: за станом на 09. 04. 2015 р. № 322-VIII (322-19). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

22. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 04. 11. 2018 р. (2581-VIII). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

23. Джу́жа О. М., Моїсеєв Є. М., Васи́левич В. В. Кримінологія – Альбом схем (загальна і особлива частини): навч. посібник / О. М. Джу́жа, Є. М. Моїсеєв, В. В. Васи́левич: За заг. ред. Джу́жи О. М.; НАВСУ. – К., 2000. – 368 с.

24. Джу́жа О. М., Моїсеєв Є. М., Васи́левич В. В. Кримінологія: Навчально-методичний посібник / О. М. Джу́жа, Є. М. Моїсеєв, В. В. Васи́левич: За заг. ред. О. М. Джу́жи. – К.: Атіка, 2003. – 400 с.

25. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. / А. П. Закалюк. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2007. – кн. 1: Теоретичні засади та історія української науки. – 2007. – 424 с.; кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих злочинів. – 2007. – 712 с.; кн. 3: «Практична кримінологія». – 2008. – 320 с.

26. Зелинский А. Ф. Криминология: Курс лекций / А. Ф. Зелинский. – Харьков, 1996. – 260 с.

27. Зелинский А. Ф. Криминология / А. Ф. Зелинский. – Харьков, 2000. – 240 с.

28. Зелінський А. Ф. Перспективи подальшого розвитку кримінології / А. Ф. Зелинский // Право України. – 2001. – № 1. – С. 55 – 57.

29. Иншаков С. М. Зарубежная криминология / С. М. Иншаков. – М.: Издательская группа ИНФРА-М – НОРМА, 1997. – 383 с.

30. Криминология: Учебник / Под ред. В. Н. Кудрявцева, В. Е. Эминова. – М.: Юристь, 1997. – 512 с.

31. Криминология: Учебник / Под ред. В. Н. Бурлакова, В. П. Сальникова. – СПб.: Изд. «Лань», 1998. – 576 с.

32. Криминология: Учебник / Под ред. Н. Ф. Кузнецовой, Г. М. Миньковского. – М.: Издательство БЕК, 1998. – 566 с.

33. Криминология: Учебник / Под ред. акад. В. Н. Кудрявцева, проф. В. Е. Эминова. – 2-е изд. перераб. и доп. – М., 2000. – 534 с.

34. Криминология: приглашение к дискуссии: монография / Авт. кол.: А. В. Беляба, Э. В. Виленская, Э. А. Дидоренко, Б. Г. Розовский. – Луганск: РИО ЛИВД, 2000 – 318 с.

35. Кримінологія і профілактика злочинів: Курс лекцій: У 2-х кн. / Александров Ю. В., Гаврилишин А. П., Джужа О. М. та ін.; За ред. В. Г. Лихолоба – К. 1996. Кн. 1: Загальна частина.
36. Кримінологія і профілактика злочинів: Курс лекцій: У 2-х кн. / Александров Ю. В., Гаврилишин А. ., Джужа О. М. та ін.; За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: НАВСУ, 2000. Кн. 2: Особлива частина.
37. Кримінология: Учебное пособие для юридических вузов / Кузнецова Н. Ф., Аргунова Ю. Н. – М.: Зерцало-М, 2001. – 208 с.
38. Кримінологія: Спеціалізований курс лекцій зі схемами (Загальна та Особлива частини): Навч. посібник / За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2001. – 368 с.
39. Кримінология: Учебник / Под. ред. В. Н. Бурлакова, Н. М. Кропачева. – СПб.: Санкт-Петербургский гос. ун-т. Питер, 2002. – 432 с.
40. Кримінологія: Практикум / Уклад. О. М. Джужа, Г. І. Піщенко, О. Ф. Гіда. – К.: НАВСУ, 2003. – 56 с.
41. Кримінологія: навч. посіб. / О. М. Джужа, В. В. Василевич, Ю. Ф. Іванов, П. М. Опансенко, В. Г. Пшеничний, В. Г. Сюравич; За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Прецедент, 2004. – 208 с.
42. Кримінологічна віктимологія: навч. посіб. / За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2006. – 352 с.
43. Кримінология: Учебник / Под ред. акад. В. Н. Кудрявцева, проф. В. Е. Эминова. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2006. – 678 с.
44. Кримінологія: навчально-методичний посібник / За ред. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2008. – 316 с.
45. Кримінологія: Навч. посіб. / Ю. Ф. Іванов., О. М. Джужа. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. – 264 с.
46. Кримінологія: навчально-методичний посібник / За ред. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2008. – 316 с.
47. Кримінологія: Загальна та Особлива частина [Підручник для студентів юрид. спец. вищ. навч. закладів] / І. М. Даньшин, В. В. Голіна, О. Г. Кальман, О. В. Лисодєд; За ред. проф. І. М. Даньшина. – Харків: Право, 2009. – 288 с.
48. Кримінологія: Навчальний посібник / О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Г. Колб та ін.; За заг. ред. док. юрид. наук. проф. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2009. – 312.
49. Кримінологія (Особлива частина) : навчальний посібник / Кол. авторів : Блага А. Б., Васильєв А. А., Давиденко Л. М. та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова; наук. ред. серії О. М. Бандурка. – Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2011. – 347 с.
50. Кримінологія : підручник / А. М. Бабенко, О. Ю. Бусол, О. М. Костенко та ін. ; за заг. ред.. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова, Є. Л. Стрельцова. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2018. – 416 с.
51. Курс кримінології: Загальна частина: Підручник: У 2 кн. / О. М. Джужа, П. П. Михайленко, О. Г. Кулик та ін.; За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.

52. Курс криминології: Особлива частина: Підручник: У 2 кн. / М. В. Корнієнко, Б. В. Романюк, І. М. Мельник та ін.; За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 480 с.

53. Профілактика злочинів: Підручник / О. М. Джужа, В. В. Василевич О. Ф. Гіда та ін.; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2011. – 720 с.

54. Шнайдер Г. Й. Криминология: Пер. с. нем. / Под. общ. ред. Л. О. Иванова. – М., 1994. – 504 с.

Допоміжна

1. Абельцев С. Н. Личность преступника и проблемы криминального насилия / С. Н. Абельцев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 208 с.

2. Абросімова Ю. А. Кримінально-психологічні особливості злочинності неповнолітніх на загальному та регіональному рівнях / Абросімова Ю. А. // Часопис Київського ун-ту права. – 2007. – № 1. – С. 156 – 162.

3. Аванесов Г. А. Криминология и организация предупреждения преступлений / Г. А. Аванесов. – М., 1995. – 126 с.

4. Аванесов Г. А. Криминология и социальная профилактика / Г. А. Аванесов. – М., 1980. – 87 с.

5. Аванесов Г. А. Криминология / Г. А. Аванесов. – М.: Академия МВД СССР, 1984. – 347 с.

6. Акимжанов Т. Организованная преступность как объект криминологического исследования / Т. Акимжанов // Российский следователь. – 2006. – № 3. – С. 27 – 29.

7. Акимова Н. В. Виктимологические аспекты преступлений, совершаемых в отношении сотрудников органов внутренних дел / Н. В. Акимов // Российский следователь. – 2006. – № 1. – С. 32 – 36.

8. Александров Ю. В., Гель А. П., Семаков Г. С. Криминологія: Курс лекцій / Ю. В. Александров, А. П. Гель, Г. С. Семаков. – К.: 2002. – 296 с.

9. Алексеев А. И., Сахаров А. Б., Причины преступлений и устранение их органами внутренних дел / А. И. Алексеев, А. Б. Сахаров. – М., 1985.

10. Алексеев А. И., Солопанов Ю. В. Профилактика рецидива преступлений / А. И. Алексеев, Ю. В. Солопанов. – М., 1980. – 69 с.

11. Анатолієва О. Протидія злочинності неповнолітніх в УРСР (1920-1930 рр.): теоретико-правовий аспект / О. Анатолієва // Науковий вісник Нац. акад. внутр. справ України. – 2004. – № 2. – С. 156.

12. Бааль Н. Б. Политический экстремизм молодежи как острейшая проблема современной России / Н. Б. Бааль // Российский следователь. – 2007. – № 7 – С. 26 – 28.

13. Бакунина Т. С. О некоторых проблемах борьбы с экологическими правонарушениями / Т. С. Бакунина // Государство и право. – 1997. – № 1. – С. 36 – 38.

14. Бабенко А. М. Запобігання органами внутрішніх справ незаконному культивуванню наркотиковмісних рослин: автореф. дис. на здобуття наук.

ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / Андрій Миколайович Бабенко. – К., 2007. – 20 с.

15. Бандурка А. М, Давыденко Л. М. Преступность в Украине: причины и противодействие: монография / А. М. Бандурка, Л. М. Давыденко: МВД Украины. НУВД. – Х.: Основа, 2003. – 367 с.

16. Баронин А. С. Психологический профиль убийц. Пособие по криминальной психологии и криминалистике / А. С. Баронин. – К.: ПАЛИВОДА А. В., 2001. – 175 с.

17. Бек В. Л. Теорія статистики: Курс лекцій. – Навч. посібник / В. Л. Бек. – К.: ЦУЛ, 2002. – 288 с.

18. Белек О. С. Несільський В. В. Профілактична робота міліції у боротьбі з алкоголізмом / О. С. Белек, В. В. Несільський // Науковий вісник Київ. нац. ун-ту внутр. справ. – 2006. – № 1. – С. 258 – 262.

19. Блажківський Є. Актуальні питання боротьби зі злочинністю (Ситуація в Києві) / Є. Блажківський // Вісник прокуратури. – К., 2007. – № 3. – С. 23 – 27.

20. Бузало П. М., Денисов С. Ф., Кириченко О. В. Кримінологія: навч. пос. / П. М. Бузало, С. Ф. Денисов, О. В. Кириченко: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.

21. Бондарев В. В. Насильство серед військовослужбовців (поняття, характеристика, причини та профілактика): монографія / В. В. Бондарев. – К., 2002. – 271 с.

22. Борисов С. Багровые хроники: Преступники и преступления / С. Борисов. – М.: Книги «Искателя», 2004. – 319 с.

23. Боротьба з відмиванням коштів: правовий, організаційний та практичний аспекти / Держ. комітет фінансового моніторингу України. Ін-т законодавства ВР України; С. Г. Гуржій, О. Л. Копиленко, Я. В. Янушевич, О. Ю. Фещенко, А. Т. Ковальчук; Ред. М. Я. Азарова. – К.: Парламентське вид-во, 2005. – 215 с.

24. Боротьба з міжнародним тероризмом: Нормативна база / КНУВС. – К.: КНТ, 2007. – 246 с.

25. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): Науково-практич. журнал. № 11/2005/ МНДЦ з проблем БОЗ. – Київ, 2005. – 231 с.

26. Бублейник В. А. Боротьба з незаконним збутом наркотичних засобів: кримінально-правовий і кримінологічний аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / В. А. Бублейник: КНУ ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2007. – 20 с.

27. Бугера О. Проблеми використання засобів масової інформації для запобігання злочинності неповнолітніх / О. Бугера // Право України. – 2007. – № 4. – С. 115 – 118.

28. Будз В. Визначення поняття особистості жінки-рецидивістки: деякі проблеми / В. Будз // Право України. – 2006. – № 10. – С. 100 – 104.

29. Быргэу М. М. Организация профилактики преступлений органами внутренних дел: концептуальные основы, практика, перспективы совершенствования (опыт Республики Молдова): монография / М. М. Быргэу: МВД Украины. НУВД; Под общ. ред. А. М. Бандурки. – Харьков: Изд-во НУВД, 2004. – 253 с.

30. Голіна В. В. Запобігання злочинності в Україні: навч. посібник / В. В. Голіна. – Х.: Нац. юрид. акад., 2007 – 107 с.

31. Голіна В. В. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми боротьби з бандитизмом: соціально-правове і кримінологічне дослідження: монографія / В. В. Голіна. – Харків: Регіон-інформ, 2004. – 210 с.

32. Голіна В. Соціальні умови активації осіб, які потерпіли від злочинів у захисті своїх прав та законних інтересів / В. В. Голіна // Вісник Академії правових наук. – Х., 2007. – № 1. – С. 184 – 193.

33. Головкін Б. Дослідження смислової сфери особистості корисливо-насильницького злочинця / Б. Головкін // Вісник прокуратури. – К., 2007. – № 7. – С. 77 – 85.

34. Гринчак В. М. Кримінологія і сучасність / В. М. Гринчак // Науковий вісник НАВСУ. – 2000. – № 2. – С. 56 – 59.

35. Гримаймо В. Неоднорідне психічне ставлення особи до обставин, вчиненого нею: загальна постановка проблеми / В. Гримаймо // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 5. – С. 137 – 142.

36. Гришко О. До проблем віктимності осіб похилого віку при вчиненні проти них злочинів / О. Гришко // Підприємництво, господарство і право. – К., 2007. – № 1. – С. 105 – 109.

37. Губанова О. Особистість гвалтівника: щодо статі злочинця // Право України / О. Губанова. – К., 2007. – № 6. – С. 122 – 126.

38. Гуляева К. Ю. Агрессивность и ее особенности в подростковом возрасте / К. Ю. Губанова // Вестник Москов. ун-та МВД России. – 2007. – № 3. С. 68 – 72.

39. Даньшин И. Н. Общетеоретические проблемы криминологии: монография / И. И. Даньшин. – Харьков: Прапор, 2005. – 224 с.

40. Джужа О. М., Василевич В. В., Копан О. В. та ін. Організована злочинність в Україні та країнах Європи: Посібник / О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. В. Копан та ін.: За заг. ред. проф. О. М. Джужа. – К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. – 248 с.

41. Джужа О. М., Моїсеєв Є. М., Третякова Т. А. Стислий словник кримінологічних термінів: навчальний посібник / О. М. Джужа, Є. М. Моїсеєв, Т. А. Третякова: Під заг. ред. Джужа О. М.; НАВСУ. – К., 2000. – 157 с.

42. О. М. Джужа, Є. М. Моїсеєв Проблема потерпілого від злочину (кримінологічний та психологічний аспект): Навч. посіб. / О. М. Джужа, Є. М. Моїсеєв. – К.: Укр. акад. внутр. справ, 1994. – 51 с.

43. О. М. Джужа, Є. М. Моїсеєв Проблеми кримінальної віктимології (кримінологічний, психологічний та пенітенціарні аспекти): монографія /

О. М. Джужа, Є. М. Моїсєєв. – К.: НВТ «Правник». – Нац. акад. внутр. справ України, 1998. – 84 с.

44. Джужа О. М. Яка кримінологія потрібна сьогодні? / О. М. Джужа // Право України. – 2000. – № 6. – С. 34 – 37.

45. Джужа О. М., Чернявський С. С. Місце і роль кримінологічних досліджень у протидії економічній злочинності в Україні / О. М. Джужа, С. С. Чернявський // Науковий вісник НАВСУ. – 2005. – № 1. – С. 89 – 95.

46. Джужа О., Голосніченко Д., Чернявський С. Злочини у сфері кредитно-фінансової та банківської діяльності: кримінологічний аналіз / О. Джужа, Д. Голосніченко, С. Чернявський // Право України. – 2000. – № 11. – С. 43 – 15.

47. Джужа О. М. Кримінологічна характеристика та типологія осіб, які поширюють ВІЛ-інфекцію / О. М. Джужа // Науковий вісник НАВСУ. – 2000. – № 2. – С. 169 – 177.

48. Джужа О. М., Кирилюк А. В. Сучасний погляд на розвиток кримінології / О. М. Джужа, А. В. Кирилюк // Право України. – 2003. – № 2. – С. 97 – 101.

49. Джужа О., Голосніченко Д., Кирилюк А. Джерела кримінологічної інформації про стан злочинності в Україні / О. Джужа, Д. Голосніченко, А. Кирилюк // Право України. – 2003. – № 12. – С. 65 – 70.

50. Єжеєв М., Невмержицький П. Шляхи вдосконалення механізму взаємодії правоохоронних органів у боротьбі з транснаціональною злочинністю в економічній сфері / М. Єжеєв, П. Невмержицький // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2004. – № 2. – С. 225.

51. Жалинский А. Э. Насильственная преступность и уголовная политика / А. Э. Жалинский // Сов. гос-во и право. – 1991. – № 4. – С. 45 – 47.

52. Жалинский А. Э., Костицкий М. В. Эффективность профилактики преступлений и криминологическая информация / А. Э. Жалинский, М. В. Костицкий. – Львов, 1980. – 34 с.

53. Жукова Т. В. Преступность и наркомания среди несовершеннолетних как внутренняя угроза национальной безопасности Российской Федерации / Т. В. Жукова // Российский следователь. – 2006. – № 4. – С. 34 – 35.

54. Задорожный В. И. Проблемы совершенствования организационного и правового обеспечения виктимологической профилактики преступлений / В. И. Задорожный // Российский следователь. – 2006. – № 3. – С. 34 – 38.

55. Зелінський А. Ф. Перспективи подальшого розвитку кримінології / А. Ф. Зелінський // Право України. – 2001. – № 1. – С. 55 – 57.

56. Ильяшенко А. Н. Проблемы совершенствования практики применения уголовно-правовых норм, используемых при привлечении к ответственности за криминальное насилие в семье / А. Н. Ильяшенко, И. А. Морчев // Российский следователь. – 2007. – № 8. – С. 20 – 24.

57. Исаченко А. Г. Оперативно-розыскная криминология: Учебное пособие для вузов / А. Г. Исаченко. – М., 2001. – 256 с.

58. Кончаковська В. В. Примушування давати показання: кримінально-правові та кримінологічні аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12. 00. 08 «Кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право» / В. В. Кончаковська. – К., 2010. – 19 с.
59. Коноваленко О. Корисливо-насильницькі злочини проти власності: їх кількісно-якісний аналіз / О. Коноваленко // Право України. – 2006. – № 2. – С. 70 – 73.
60. Коноваленко О. Особа злочинця корисливо-насильницької спрямованості: кримінологічна характеристика і типологія / О. Коноваленко // Право України. – 2006. – № 4. – С. 75 – 78.
61. Коноваленко О. Рівень і тенденції корисливо-насильницьких злочинів проти приватної власності // Право України. – 2007. – № 2. – С. 78 – 82.
62. Коновалова О. Б. Признаки и формы реализации угрозы совершения террористических действий / О. Б. Коновалова // Российский следователь. – 2007. – № 12. – С. 6 – 9.
63. Корж В. П. Методика расследования экономических преступлений, совершаемых организованными группами, преступными организациями: Руководство для следователей: Научно-практическое пособие / В. П. Корж: Нац. ун-т вн. дел. – Харьков: Лицей, 2002. – 279 с.
64. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / М. Й. Коржанський. – вид. 3-тє, доп. та перероб. – К.: Атіка, 2007. – 592 с.
65. Корупція в Україні 2004 рік: Аналіз природи та причин проблеми (підсумковий звіт). – К.: День Печати, 2004. – 88 с.
66. Куценко О. Доказування у справах щодо торгівлі людьми / О. Куценко // Вісник прокуратури. – К., 2007. – № 5. – С. 32 – 38.
67. Литвак О. М. Злочинність, її причини та профілактика / О. М. Литвак. – К., 1997. – 124 с.
68. Литвак О. М. Державний вплив на злочинність: Кримінологічно-правове дослідження / О. М. Литвак. – К., 2000. – 87 с.
69. Лукаш А. С. Згвалтування: кримінологічна характеристика, детермінація та їх попередження: монографія / А. С. Лукаш // За ред. А. С. Лукаш, В. В. Голіни. – Харків: 2008. – 256 с.
70. Лунеев В. В. Преступность XX века: мировые, региональные и российские тенденции / В. В. Лунеев. – М.: Волтерс Клувер, 2005. – 912 с.
71. Малышев В. С. Анатомия зла. Эволюция негативных социальных явлений: причины, условия, прогнозы: монография / В. С. Малышев. – Донецк: Юр-пресс, 2001. – 431 с.
72. Медицький І. Б. Вплив соціальних факторів на злочинність в умовах становлення незалежної Української держави / І. Б. Медицький. – Івано-Франківськ, 2007. – 222 с.
73. Меркулова В. О. Жінка як суб'єкт кримінальної відповідальності: монографія / В. О. Меркулова. – Одеса: НДРВВ ОЮІ НУВС, 2002. – 250 с.

74. Мінченко С. І. Заходи віктимологічної профілактики корисливо-насильницьких злочинів, що вчиняють неповнолітні / С. І. Мінченко // Укр. акад. внутр. справ / НАВСУ. – К., 2007. – № 4. – С. 78 – 83.

75. Мірошник Ю. Аналіз етапу боротьби з корупцією та окремі пропозиції, що сприятимуть її подоланню / Ю. Мірошник // Вісник прокуратури. – К, 2007. – № 10. – С. 51 – 57.

76. Мельник П., Ківенко Н., Лановенко І. Методологічні проблеми розвитку кримінологічної науки в Україні / П. Мельник, Н. Ківенко, І. Лановенко // Науковий вісник ДПА України. – 2000. – № 2 – С. 8.

77. Мойсюк О. М. Віктимологічна профілактика порушень правил безпеки дорожнього руху (ст. 215 КК України): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12. 00. 08 «Кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право» / О. М. Мойсюк. – К., 1999. – 20 с.

78. Насильственная преступность / Под ред. В. Н. Кудрявцева и А. В. Наумова. – М., 1997. – 230 с.

79. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання : навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України / Укладачі : Запорожцев А. В., Лабунь А. В., Басиста І. В., Дроздова І. В., Брижик В. О., Мусієнко О. М. – Київ, 2012. – 246 с.

80. Ной И. С. Методологические проблемы советской криминологии / И. С. Ной. – Саратов, 1975. – 124 с.

81. Организация работы по профилактике самоубийств в органах внутренних дел: Метод, рекомендации для рук. подразделений ОВД / МВД РФ. Главное упр. кадров. – М., 2001. – 23 с.

82. Организованная преступность и борьба с ней (отечественный и зарубежный опыт): Библиографический указатель / Академия управления МВД России. – М., 2004. – 87 с.

83. Паламарчук Г., Венгер Л. Особливості рейдерства в Україні та політика його подолання / Г. Паламарчук, Л. Венгер // Економіка України. – 2007. – № 9. – С. 38 – 46.

84. Питання боротьби зі злочинністю. Збірник наук. праць. Випуск 14 / Ред. кол.: Ю. В. Баулін та ін. – Харків: Вид-во «Кроссруд», 2007. – 284 с.

85. Піщенко Г., Мінченко С. Віктимологічні аспекти негативних соціальних явищ пов'язаних із злочинністю / Г. Піщенко, С. Мінченко // Право України. – 2006. – № 5. – С. 107 – 111.

86. Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження) / За заг. ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова. – Харків: Кроссруд, 2008. – 364 с.

87. Профілактика злочинів: Підручник / О. М. Джужа, В. В. Василевич О. Ф. Гіда та ін.; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2001. – 720 с.

88. Регіональні проблеми боротьби з економічною злочинністю: Матеріали регіональної науково-практичної конференції (19. 05. 2004 р.) / МВС України. Донецьк. юрид. ін-т МВС при Донецьк. нац. університеті. – Донецьк, 2004. – 197 с.

89. Решетова Н., Бурковская В. Квалификация организованных форм террористической деятельности / Н. Решетова, В. Бурковская // Законность. – 2007. – № 6. – С. 16 – 20.
90. Российская криминологическая энциклопедия / Под. общ. ред. А. И. Долговой. – М.: Изд-во НОРМА (Издат. группа НОРМА-ИНФРА-М) – М., 2000. – 808 с.
91. Семёнов В. М. Об общесоциальных мерах по предупреждению краж / В. М. Семёнов // Российский следователь. – 2006. – № 1. – С. 43 – 46.
92. Семенюк О. Характеристика особи террориста / О. Семенюк // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 1. – С. 97 – 101.
93. Туляков В. О. Віктимологія. Соціальні та кримінологічні проблеми / В. О. Туляков. – Одеса: Юрид. лит., 2000. – 335 с.
94. Умисні вбивства. Профілактика та розкриття: Практичний посібник / О. П. Снігерьев, В. В. Матвійчук, Д. И. Никифорчук. – К.: КНТ, 2005. – 99 с.
95. Филонов В. П., Федоренко Д. В. Преступность в особо крупном городе: состояние, причины и меры по ее предупреждению: монография / В. П. Филонов, Д. В. Федоренко: Под ред. проф. В. П. Филонова. – Донецк: ДИВД МВД Украины, 2002. – 280 с.
96. Черних Д. Протидія «рейдерству»: теоретико-правовий аспект / Д. Черних // Вісник прокуратури. – К., 2007. – № 5. – С. 64 – 70.
97. Чеханюк Л. Вдосконалення законодавства України щодо захисту жертв насильства у сім'ї / Л. Чеханюк // Право України. – 2007. – № 6. – С. 119 – 122.
98. Чорпоус Ю. Міжнародно-правова допомога у розслідуванні злочинів: сучасний стан та перспективи розвитку / Ю. Чорпоус // Право України. – 2007. – № 6. – С. 141 – 146.
99. Чуфаровский Ю. В. Криминология в вопросах и ответах: Учеб. Пособие / Ю. В. Чуфаровский. – М.: ТК Велби, Изд-во «Проспект», 2007. – 144 с.
100. Шакина В. А. Женщина как жертва семейного насилия в супружеских отношениях: проблемы, причины, предупреждение: монография / В. А. Шакіна. – Иркутск, 2002. – 85 с.
101. Шакун В. І. Урбанізація і злочинність: монографія / В. І. Шакун. – К.: Вид-во Укр. акад. внутр. справ, 1996. – 256 с.
102. Шоткинов С. А. Криминология / С. А. Шоткинов. – Иркутск, 2003. – 288 с.
103. Глава СБУ назвал основные угрозы нацбезопасности [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://lb.ua/news/2012/03/23/142428_glava_sbu_nazval_osnovnie_ugrozi.html.
104. Жукова Д. Чего стоит ожидать от киберпреступников [Электронный ресурс] / Д. Жукова. – Режим доступа : <http://internetua.com/cego-stoit-ojidad-ot-kiberprestupnikov-v-2013-godu>.
105. Киберпреступность в Украине набирает обороты [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

http://ru.golos.ua/social_problem/12_11_30_kiberprestupnost_v_ukraine_nabirae_t_oboroty_i.

106. Контрразведывательное обеспечение информационной безопасности [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

http://inforotor.ru/id/persons/Vitalij_Khlevitskij.

107. МВД разработало закон о борьбе с киберпреступностью [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.visti.ks.ua/novosti/v-ukraine/6708-mvd-razrabotalo-zakon-o-borbe-s-kiberprestupnostyu.html>.

108. Устенко А. Страна становится эпицентром киберпреступности [Электронный ресурс] / А. Устенко. – Режим доступа :

<http://focus.ua/society/210275/>.

109. Мельник С.В. До проблеми формування понятійно-термінологічного апарату кібербезпеки / С. В. Мельник, О. О. Тихомиров [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Znrviknu/2011_30/Zbirnik_30_28.pdf.

110. Інформація щодо проведення в Харкові Всеукраїнській науково-практичній конференції “Протидія кіберзлочинності у фінансово-банківській сфері” [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

http://hbs.kharkov.ua/news_arc1.html.

111. Конвенція про кіберзлочинність. Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 23.11.2001 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_575.

112. Кіберзлочинність в Україні [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.science-community.org/ru/node/16132>.

113. Модели киберпреступлений [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.masiev.com/articles/informatsionnaja-bezopasnost/modeli-kiberprestuplenij-chast-2>.